

ALUMINIJ

Časopis družbe Talum d. d. Kidričevo

Domoznanski oddelek
Knjižnica Ivana Potrča

2250 Ptuj

Roština plačana pri pošti
2325 Kidričevo

5

MAJ 2015

V aprilu 2015 so v Ulitkih dosegli
rekordno mesečno prodajo

Iz vsebine

4

5

6

7

9

10

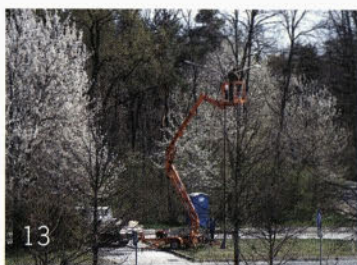
11

12

14

13

19

24-25

27

4 Prva faza reorganizacije in uvedba informacijskega sistema

5 V Ulitkih presegamo zastavljeno strategijo

6 Zgodba o uspehu dobiva nove dimenzije

7 Andrej Petek državni prvak

8 Kar pet družb dosega zastavljeni cilj

Upam si!

9 Obiskali so nas

10 Uspeha ni, če vanj ne verjameš!

11 Toplogredni plini

Delegacija Državnega sveta RS obiskala Talum

12 KREAL na sejmu v Dubaju

13 Prenova razsvetljave v občini Kidričevo

Dan v znamenju »paradajza«

14 Poklic varnostnega tehnika

15 Potrebujemo tehnično znanje, iznajdljivost in komunikativnost

16-18 Aluminij je zanimiv material – Intervju

19 Drugi o nas

20-21 2. športne igre – Reportaža

22 Recite kajenuj stop!

23 Rišemo in pišemo

24-25 Darovanje krvi kot preventiva

26 Naj živi 1. maj, praznik dela

27 Fotografije meseca

28 Talumov Lahkotni svet

Naravoslovni dan devetošolcev v Talumu

29 Fotoreportaža

30 Aktivno v pomlad

31 Križanka

Naslovnica: Sodelavci poslovne enote Ulitki

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si. Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelusič, glavna urednica, Danica Hrnčič in Lilijana Ditrih, članici, ter Darko Ferlinc in Srdan Mohorič, zunanja člana.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Srdan Mohorič.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Tiskarna Ekart d. o. o.

Mesec maj v znamenju praznika dela, reorganizacije in LN-a

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Vsi imamo radi praznike, saj je to dela prost dan, in če si vzameš še kakšen dan »fraj«, imaš že mini počitnice. Pri tem pa redko pomislimo, kaj nam praznik želi sporočiti in kje izvirajo njegove korenine. Namen brskanja po zgodovini ni v tem, da bi na dan vlekli negativizme, saj si zdaj že moramo priznati, da se človeštvo iz slabih zgledov žal ni naučilo kaj veliko – zdi se, da se vzorci iz preteklosti ciklično ponavljajo, le da si nadenejo nove preobleke. Morda pa je le kdo izmed nas pobrskal po spletu in znova obudil izvor prvega maja oziroma praznika dela. Ugotovil je, da je bilo v zgo-

dovini že mnogo različnih poskusov v prizadevanju, da bi tradicijo prvega maja izničili ali nadomestili, a praznik je ostal in prav je, da ga negujemo. O prazniku se je v tokratni številki časopisa Aluminij razpisal Igor Jeza, predsednik Skei, Konferenca sindikatov Kidričevo.

V Talumu je bil maj tudi v znamenju reorganizacije in vzpostavitve informacijskega sistema LN. O tem lahko preberete v uvodnem nagovoru člana uprave Taluma Daniela Lačna in v članku vodje Informatike Milice Pišek.

Tokratni intervju smo opravili s sodelavcem Sergejem Petkom, ki se je v aprilu pomeril v varjenju in osvojil prvo mesto. Reportaža predstavlja 2. športne igre, v rubriki Moj delovni dan pa smo predstavili poklic varnostnega tehnika.

V maju smo bili ponosni na našo poslovno enoto Ulitki, saj so dosegli rekordno prodajo. Kidričevsko cesto po novem osvetljujejo naše luči, podjetje Kreal pa se je uspešno predstavilo na sejmu v Dubaju.

Zdravo Talum je v okviru svojih akcij presenetil z delavnico odvajanja od kajenja in vadbo za krepitev hrbtenice in hrbtnih mišic,

naš kolumnist pa je poskrbel za smeh, saj je predstavil še drugačen pogled na vadbo – »Res je, v nobeno smer ni dobro pretiravati!«

Maj je bil tudi sicer obarvan v rdeče – kar je nekako njegova simbolična barva –, saj so v vrtnariji Revital pripravili Paradajzov dan in obiskovalcem ponudili kar petindvajset sort tega sadeža.

Maj se še ni končal. Ne pozabimo, da je to tudi mesec ljubezni kot kemičnega procesa, ki nam obarva stekla v očalih, skozi katera gledamo v svet. Naj bo ta pogled lep, optimističen in pozitiven!

V začetku maja smo zaključili prvo fazo reorganizacije poslovanja družbe Talum, d. d. Spremenjena je bila notranja organiziranost. Oblikovane so bile nove organizacijske enote, ki smo jih poimenovali poslovne enote (PE; PE Aluminij, PE Livarna, PE Rondelice, PE Ulitki in PE Upravljanje z energijo), in znotraj teh posamezna delovna mesta, odvisno od vsebine dela in proizvodnega procesa posamezne enote. Ker v časopisu pišemo o dogodkih, ki so se zgodili v aprilu in maju, so nekatere navedbe zapisane po starem, druge pa že sledijo novi organiziranosti. Prosimo za razumevanje. ▣

»Maj se še ni končal. Ne pozabimo, da je to tudi mesec ljubezni kot kemičnega procesa, ki nam obarva stekla v očalih, skozi katera gledamo v svet.«

Prva faza reorganizacije in uvedba informacijskega sistema

DANIEL LAČEN
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Daniel Lačen, član Uprave Taluma

Dne 1. maja 2015 smo izvedli prvo fazo reorganizacije poslovanja v skupini Talum in njegovih hčerinskih podjetjih. Postopek reorganizacije poteka skladno s sprejetim terminskim planom. Organizacijske spremembe ne bodo vplivale na obseg zaposlenosti v skupini Talum, d. d., prav tako pa ne bodo povzročile sprememb v pravno formalnih odnosih med družbo Talum, d. d., in njenimi delničarji.

Po izvedeni 1. fazi reorganizacije nameravamo izvesti še nekatere spremembe v notranji organiziranosti skupine. Najpomembnejša področja, ki bodo doživela spremembe do konca leta 2015, so

področja nabave, investicij, vzdrževanja in logistike na ravni skupine.

Skupaj z reorganizacijo poslovanja smo uvedli informacijski sistem LN. V poslovanje skupine Talum smo ga vpeljali 1. maja 2015. Prvo stopnico na stopnišču uvedbe LN smo uspešno premagali, čaka nas še celotno stopnišče možnosti, ki jih ponuja novi informacijski sistem.

Nedvomno se bodo po uvedbi LN pojavile ideje in potrebe po dodatni izrabi funkcionalnosti novega informacijskega sistema. Toda to je že izkoriščanje razvojnih možnosti po uvedbi tega sistema, ki jih bomo uvedli med nje-

govim izvajanjem. Za celovit uspeh projekta Prenova informacijskega sistema je pomembno, da se vsi skupaj zavedamo njegovega pomena, odgovornosti vodij posameznih podjetij in poslovnih funkcij, pa tudi ključnih uporabnikov pri njegovi implementaciji.

Iz konsolidiranih računovodskih podatkov za obdobje od januarja do marca 2015 ugotavljamo, da je skupina Talum za to obdobje planirala izgubo v višini 0,5 milijona evrov. Dejansko je bil v prvem tromesečju leta 2015 ustvarjen dobiček oziroma pozitiven poslovni rezultat v višini 0,5 milijona evrov.

Pozitivni rezultat v obdobju od januarja do marca smo dosegli:

- z doseženimi višjimi prodajnimi premijami v primerjavi s planiranimi, kar je posledica aktivnega dela na trgu oziroma direktne prodaje na trgu, predvsem na področju prodaje livarskih zlitin in drogov;
- s prestrukturiranjem prodaje in proizvodnje, pri čemer namenško povečujemo prodajo proizvodov z višjo dodano vrednostjo ter prodajo storitev; s tem smo povečali obseg prihodkov iz prodaje pri programih z visoko dodano vrednostjo (rondelice, ulitki) in prihodkov od prodaje storitev;
- z doseženo povprečno borzno ceno aluminija, ki je v tem obdobju znašala 1.600 evrov na tona;
- z doseganjem planiranega obsega proizvodnje in prodaje;
- z notranjimi racionalizacijskimi ukrepi smo vzdrževali ustrezno raven stroškovne učinkovitosti;
- z razvojnimi aktivnostmi za uresničevanje strateških usmeritev z namenom prestrukturiranja programov v skupini Talum.

Rezultati, ki smo jih dosegli v prvem tromesečju, so vsekakor spodbudni in kažejo, da smo na pravi poti, ne smejo pa nas zavesti do te mere, da bi zmanjšali naše napore pri uresničevanju strategije. Tako bomo še naprej enako skrbno sledili zastavljeni strategiji poslovanja in se intenzivno posvečali prestrukturiranju programov ter posledično povečevali dodano vrednost naših programov. □

Novi član NS Talum

Zaradi prenehanja funkcije dosedanjemu članu NS Taluma, Milanu Žumbaru, ki ga je izvolil Svet delavcev, je do izteka tekočega mandatnega obdobja bil za novega člana izvoljen Venčeslav Škerget.

»Za celovit uspeh projekta Prenova informacijskega sistema je pomembno, da se vsi skupaj zavedamo njegovega pomena, odgovornosti vodij posameznih podjetij in poslovnih funkcij, kakor tudi ključnih uporabnikov pri njegovi implementaciji.«

V Ulitkih presegamo zastavljeno strategijo

V letu 2015 smo sodelavci v Ulitkih polni optimizma in z drzno zastavljenimi cilji dosegamo in presegamo zastavljeno strategijo. Plani se iz meseca v mesec korigirajo, seveda navzgor.

Aprila 2015 smo dosegli rekordno mesečno prodajo 270 ton in s tem mesečno realizacijo 1,6 milijona evrov. Hvala vsem sodelavcem za prispevek k uspehu.

Več na: www.talum-castings.si.

MIRKO VESELIČ
FOTO: SRDAN MOHORIC

»Zavedamo se, da so v današnjem poslovnem okolju strokovno usposobljeni, zavzeti in motivirani zaposleni dodana vrednost in konkurenčna prednost podjetja.«

V Ulitkih imamo jasno določene cilje in strategijo razvoja podjetja. Stem dosegamo stalno rast in trajno tehnološko dovršenost izdelkov, ki jo pričakujejo naši kupci. Obenem je naša naloga optimizirati stroškovno učinkovitost pri razvoju in proizvodnji ulitkov ter s tem dosegati pričakovani donos.

V zadnjem času z izdelki, ki imajo visoko dodano vrednost zaradi visoke stopnje dodelave (termične obdelave T6, površinske obdelave, CNC-mehanske obdelave in montaže sklopov), dosegamo raven, pri kateri je vrednost materiala v strukturi cene le 10–45 odstotkov, vse preostalo je dodana vrednost operacij.

Kot razvojni dobavitelj dosegamo pomemben delež dohodkov tudi od storitev ter razvoja novih orodij in priprav.

Strategija razvoja

Dolgoročna strategija razvoja ulitkov temelji na celostih rešitvah za potrebe kupca in s tem na razvoju storitev in proizvodov, ki bodo primerni za naslednje generacije proizvodov in sklopov. S profiliranjem proizvodnih skupin bomo zagotovili pričakovane potrebe trga za izdelke, ki bodo v prihodnosti (leta 2017 in dalje)

aktualni in na trgu konkurenčni. Kupcem ponujamo rešitve, po katerih dosegajo ulitki dobre mehanske lastnosti zaradi zlitin, izdelanih v Talumu, v kombinaciji s tehnologijo litja in termične obdelave.

Trenutni razvojni aktivnosti sta razvoj nove generacije črpalke CPN6 in projekt WB6 s ciljem doseganja višjih toplotnih prevodnosti na toplotnih izmenjevalnikih, prav tako pa pripravljamo RFQ za novi projekt »Gehäuse housing«; od leta 2016/17 naj bi s tem projektom pridobili dodatnih 0,4 milijona evrov za kos ali 3,5 milijona evrov na leto.

Naši sodelavci

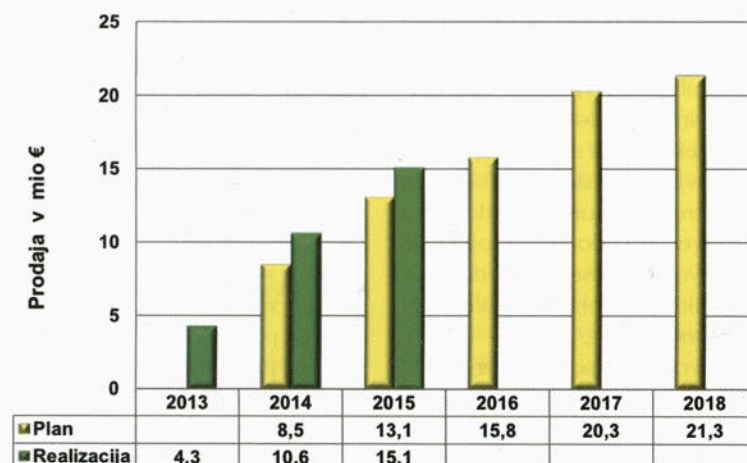
Glede na to, da obseg prodaje zelo intenzivno raste, je za potrebe proizvodnje potrebno intenzivno zaposlovanje. V prvi polovici leta 2013 je bilo zaposlenih 58, danes nas je v Ulitkih redno zaposlenih 161 sodelavcev, poleg tega je še nekaj pogodbenih sodelavcev in študentov.

Stalna skrb vodstva Ulitkov je pridobiti, motivirati in obdržati sposobne in zavzete sodelavce ter tako dolgoročno graditi uspešno podjetje. Velik poudarek dajemo izobraževanju sodelavcev, saj poleg rednih funkcionalnih in

Nova CNC-obdelovalna centra Mori Seiki v mehanski obdelavi

Obseg prodaje po letih v Talum Ulitki

strokovnih usposabljanj za sodelavce v proizvodnji vsako sredo izvajamo učne delavnice, ki so namenjene za nadgradnjo znanja po področjih dela posameznikov.

Strategija prodaje

Plan prodaje temelji na pogodbah, podpisanih s kupci. V tretjem četrtletju tega leta bo realiziran novi projekt pest za

KTM. S CNC-obdelavo in montažo predstavlja dodatni 1 milijon evrov prihodkov na leto.

Na osnovi pripravljenega strateškega prodajnega in trženjskega načrta za obdobje 2016–2020 ciljno pridobivamo nove posle.

Strategija proizvodnje

Za doseganje tehnološkega in organizacijskega optimuma v Ulitkih je proizvodnja orga-

nizirana tako, da z obstoječimi viri (finančni, strojni, kadrovski) dosegamo zastavljeno produktivnost in ekonomsko učinkovitost.

Zavedamo se, da so v današnjem poslovnem okolju strokovno usposobljeni, zavzeti in motivirani zaposleni dodana vrednost in konkurenčna prednost podjetja. Velik pomen dajemo sistemu inovativnosti. V prvem četrtletju letos

smo realizirali 33 koristnih predlogov, ki so nam jih posredovali naši sodelavci. S takšnim trendom želimo nadaljevati tudi v prihodnje, saj lahko samo s skupnim dobrim delom dosežemo želene rezultate. □

PE ULITKI

Zgodba o uspehu dobiva nove dimenzije

Leta 2014 sta Avstralec Jett Lawrence s KTM 65SX in Finec Kim Savaste s KTM 85SX osvojila naslova svetovnih prvakov v motokrosu v kategoriji mladincev. V obeh motorjih so vgrajene Talumove vilice, enako kot še v dveh drugih off road izvedbah motorjev KTM.

SIMONA FREŠER, ANDREJ OROVIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ, SPLET

Korak naprej pa delamo s pesti, ki jih podjetje KTM vgrajuje v vse svoje off road motorje. Pesta smo v Talumu do sedaj ulivali, v zadnjem četrtletju letošnjega leta pa bo zaživel projekt, po katerem jih bomo obdelovali še s CNC-stroji. Za Talum to pomeni dodaten prihodek v višini 1 milijona evrov na leto.

V začetku leta nas je KTM presenetil z novico, da nam ponuja obdelavo pest s CNC in nov projekt, nosilec šasije. Za Ulitke je to nekaj povsem novega, ker poleg CNC-obdelave vključuje tudi barvanje in montažo pest. Za naš tim je to velik korak naprej, saj bo treba obvladovati dosti več operacij in potrebnih montažnih delov za sestavo kot doslej. Projekt je zahteven na vseh področjih, v logistiki, CNC-obdelavi, barvanju in montaži pest.

Z izzivom smo se takoj spoprijeli. Začeli smo pripravljati tehnologijo in iskati primerne stroje za obdelavo. Izdelali smo 3D-simulacije obdelave in na podlagi

rezultatov izbrali primerne CNC-stroje za obdelavo. Izbira optimalne tehnologije za določen kos je najpomembnejša, kajti samo tako je mogoče dosegati čase obdelave, ki so bili predvideni v ponudbi in jih kupec tudi plača. Če se čas obdelave preseže za 10 sekund na kos, je dodatni strošek obdelave 0,16 evra ali na leto 8.000 evrov pri proizvodnji 50.000 kosov.

Kot najprimernejšo rešitev smo izbrali dvovretensko strožnico Puma 2600 z gnanimi orodji ter petosni obdelovalni center Doosan DNM 350. Ta stroj je prvi petosni stroj v Ulitkih. Z njim je mogoče z enim vpetjem obdelati večino sorodnih ulitkov.

Sedaj intenzivno pripravljamo prostor v skladišču odpadnega peska, v začetku prihodnjega meseca pa bodo stroji že dobavljeni in postavljeni. Pred kolektivnim dopustom, ki je predviden od 25. julija do 8. avgusta, bodo izdelani tudi vzorci in dobavljeni kupcu. □

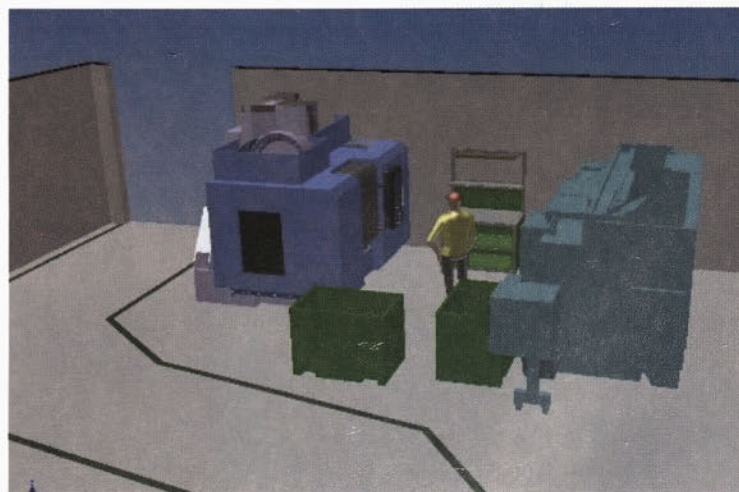
Pesto KTM, Tip 250

Pesto KTM, Tip 603

Kim Savaste, svetovni prvak 2014 v motokrosu v kategoriji mladincev v razredu 85 (vgrajene Talumove vilice 65 SX)

Ureditev prostora v skladišču odpadnega peska

Andrej Petek državni prvak

v varjenju po postopku MAG (135)

Letos je že četrtrič zapored potekalo tekmovanje varilcev, ki ga organizira Društvo za varilno tehniko Maribor v sodelovanju s Skei Slovenije. Tekmovanje je bilo 17. aprila 2015 v Celju, potekalo pa je v prostorih sejmišča v okviru 6. sejma Varjenje in rezanje.

IGOR JEZA
FOTO: IGOR JEZA

Na tekmovanju sta sodelovala tudi varilca iz družbe Talum Servis in inženiring Sergej Petek in Stanko Cmrečnjak, ki sta zastopala ptujsko regijo. Tekmovalci so varili po postopkih MAG in TIG (praktični in teoretični del), imeti so morali lastne delovne obleke in zaščitna sredstva. Čas varjenja je bil omejen – 40 minut za oba postopka. Tekmovalo je lahko največ 40 tekmovalcev (20 po postopku MAG in 20 po postopku TIG). Vsi tekmovalci so se zbrali ob 7.45 pred vhodom na sejmišče. Pozdravili so jih direktorica Celjskega sejma Breda Obrez Preskar, predstavnik sindikata Skei Martin Dular in predsednik Društva za varilno tehniko Maribor doc. dr. Tomaž Vuherer, IWE.

Tekmovalci so se zbrali v predavalnici Celjanka v upravni zgradbi Celjskega sejma, tam so jim razložili tudi pravila tekmovanja. Sledil je praktični del tekmovanja, nato pa pisno odgovarjanje na vprašanja iz varjenja. Vsak tekmovalec je dobil natančna navodila in tehnološki list s štartno številko.

Letos so se odločili, da tekmovalci najprej opravijo praktični del tekmovanja v hali C1. Naši tekmovalci so tekmovali v varjenju po postopku MAG. Omeniti moramo, da so bili varilni aparati sponzorja novi, zato jih je bilo treba najprej podrobno spoznati, preden se je tekmovanje zares začelo. Po pripravi obdelovancev so tekmovalci odšli v varilne celice in začeli variti.

Sergej Petek na podelitvi nagrad

Sodniki so budno spremljali vsakega tekmovalca in pazili na upoštevanje pravil. Naša varilca sta svoje izdelke oddala sodnikom in se preoblekla. Iz komentarjev tekmovalcev je bilo razbrati, da naloga ni bila enostavna, saj je bila težja kot takrat, ko se opravljajo A-testi, ker je bil čas zelo omejen in se je tako vsaka najmanjša napaka videla na varu.

Po tekmovanju nam je ostalo še nekaj časa za ogled sejma in obisk

Rezultati

Naša varilca sta pokazala odlično znanje in prakso, kar je razvidno iz rezultatov:

- 1. mesto**
Sergej Petek, državni prvak (MAG)
- 5. mesto**
Stanko Cmrečnjak (MAG)

razstavnih prostorov. Sledila sta zaključek tekmovanja z razglasitvijo rezultatov ter podelitev priznanj in nagrad, temu pa skupna pogostitev za vse udeležence tekmovanja. Vsi so dobili spominsko nagrado za udeležbo, najboljši trije iz obeh kategorij pa praktične nagrade.

Zanimivo je bilo vprašanje ob podelitvi zlatega pokala državnemu prvaku Sergeju Petku iz družbe Talum Servis in inženiring, kako bo nagrajen v podjetju, saj so taki strokovnjaki zelo iskani. Dr. Vuherer je povedal, da je kljub robotizaciji varjenja še vedno najpomembnejši človek. Povedal je, da je varjenje vrsta umetnosti, ki ni dana vsakomur.

S tekmovanjem varilcev ohranjamo dolgoletno tradicijo predhodnega tekmovanja kovinarjev Slovenije. □

»Čestitke obema predstavnikoma Skei Talum za dosežena rezultata.«

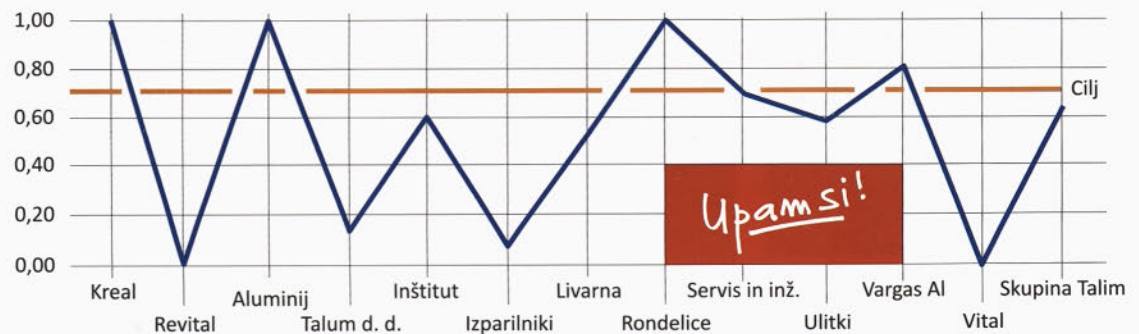
Kar pet družb dosega zastavljeni cilj

V aprilski številki časopisa Aluminij smo objavili podatke za podane inovacijske predloge v obdobju od januarja do marca 2015. Žal se je primerila neljuba napaka in pri nekaterih podjetjih nismo zajeli vseh podanih predlogov. Za napako se opravičujemo in tokrat objavljamo posodobljene podatke za obdobje od januarja do aprila 2015.

NIKA SAJKO

Čeprav je letošnji cilj višji od lanskega (0,7 predloga na zaposlenega), kar pet družb in poslovnih enot dosega ta cilj. Čestitke! Med inovatorji z največ podanimi predlogi se je tokrat znašel »nov« rekorder: **Srečko Horvat** iz družbe Talum Servis in inženiring je v prvih štirih mesecih tega leta podal kar 15 predlogov. Še veliko inovacijskih idej v prihodnje! ■

Število predlogov na zaposlenega

STRATEŠKI RAZVOJ

Upam si!

Kako izboljšati energijsko učinkovitost

Približuje se čas za oddajo predlogov za Upam si! V ta namen podajamo nekaj organizacijskih in tehničnih ukrepov, ki jih najpogosteje izvajajo podjetja za izboljšanje energijske učinkovitosti, in to na vseh energentih, ki jih porabljajo.

BLAŽ TROPENAUER, PETER MEGLIČ
FOTO: SPLET

Komprimirani zrak

Pri velikih porabnikih je optimizacija proizvodnje in porabe komprimiranega zraka ena izmed največjih možnosti za prihranek energije. Komprimirani zrak je kot energent do desetkrat dražji

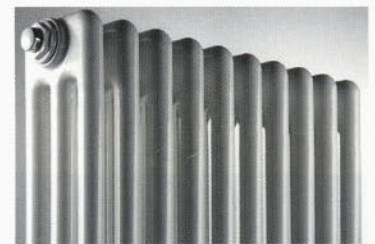

od električne energije, zato lahko z izvedbo nekaterih ukrepov prihranimo tudi do 30 odstotkov celotne porabe električne energije:

- odkrivanje in tesnitev mest nenadziranega uhaja zraka,
- zmanjševanje sistemskega tlaka na najnižjo še sprejemljivo raven za porabnike,
- zapiranje dovoda komprimiranega zraka na stroje in proizvodne linije po uporabi ali izven uporabe,
- povečanje ozaveščenosti o visoki ceni proizvodnje komprimiranega zraka.

Ogrevanje ali hlajenje prostorov

Stroški za ogrevanje ali hlajenje prostorov in pripravo tople sani-

tarne vode predstavljajo v stavbah do 60 odstotkov skupnih stroškov energije, s preprostimi ukrepi pa lahko zmanjšamo porabo do dveh tretjin:

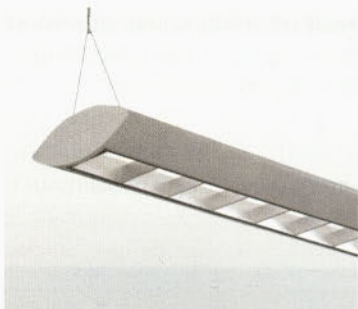
- nastavev temperature ogrevanja oziroma hlajenja: vsaka stopinja nižje ali višje temperature v prostoru pomeni prihranek okoli 8 odstotkov,
- zračenje prostorov s popolnoma odprtimi okni največ dve minuti, sicer naj bodo okna zaprta,

- vgradnja in pravilna uporaba termostatskih ventilov na radiatorjih,
- zapiranje radiatorjev v prostorih, ki jih uporabljamo občasno in kratek čas,
- zagotavljanje prostih poti zraka v prostorih s toplozračnim ogrevanjem oziroma hlajenjem (brez zastiranja),
- zastiranje senčil poleti, hlajenje prostorov ponoči – odprta okna.

Razsvetljava

Poraba električne energije za razsvetlavo v industriji predstavlja okrog 8 odstotkov celotne porabe, z modernizacijo razsvetljave, varčnimi svetili in nekaterimi enostavnimi ukrepi pa lahko privarčujemo do 40 odstotkov energije ob celo boljši osvetljenosti prostorov ali delovnih mest:

- ugašanje luči, ko nas ni v prostoru,
- redno čiščenje svetil in uporaba svetlih barv v prostorih,
- vgradnja senzorske regulacije in izklapljanje razsvetljave (detektorji gibanja in osvetljenosti),

- odstiranje senčil, ko je zunaj svetleje kot v prostoru.

Voda

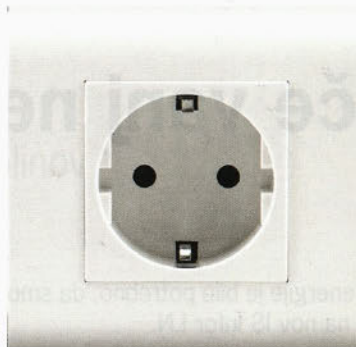
V podjetjih pogosto uporabljamo različne tipe vode (zaprti hladni sistemi, pitna voda in »surova« voda oziroma podtalnica) za najrazličnejše tehnološke in sanitarne namene, čiščenje ... Ukrepi za zmanjšanje porabe vode so:

- preprečevanje puščanja vodovodne infrastrukture in obveščanje odgovornih o morebitnem puščanju,
- zapiranje vode med umivanjem in takoj po splakovanju,
- omejevanje zalivanja zelenic in pranja vozil, optimalna polnitev pralnih in pomivalnih strojev,
- čiščenje odpadnih voda in njihova ponovna uporaba.

Električna energija

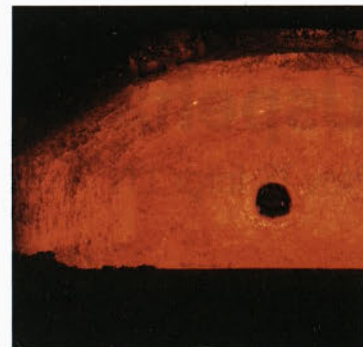
Še zlasti v skupini Talum je zaradi tehnoloških procesov poraba

električne energije izjemno visoka, zato je vsakršen prihranek še toliko pomembnejši. Največji vpliv na zmanjšanje rabe energije imajo neprekinjenost procesov, redno vzdrževanje, posodabljanje zastarele opreme z novo, energijsko učinkovito, ugašanje naprav v celoti, ko jih ne potrebujemo, nadomeščanje energenta v procesih, v katerih je to mogoče in racionalno ...

Zemeljski plin

Ta energent postaja vedno pomembnejši v vseh procesih, v katerih je treba ogrevati neki medij, saj je izkoristek pretvorbe zemeljskega plina v drugo obliko energije bistveno višji kot pri drugih fosilnih gorivih. V industrijskih obratih so ključni uporaba sodobnih gorilnikov s ponovno uporabo zgorevalnega zraka, redno vzdrževanje in nastavljanje njihove delovne točke, obnavljanje infrastrukture, v primeru ogrevanja s plinskimi sevali pa skrb za

uporabo le takrat, ko jih v resnici potrebujemo.

Ključni dejavnik izboljšanja racionalne in učinkovite rabe energije v katerem koli delovnem okolju je odgovornost vseh zaposlenih za varčevanje z energijo. Pri tem nam pomagajo tudi sodobna informacijska orodja, na primer energetskega monitoring oziroma menedžment, ki v povezavi s proizvodnimi podatki omogoča vzpostavitev ciljnega spremljanja rabe energije; to vpeljujemo tudi v Talumu. Z definiranjem in rednim spremljanjem energetskega kazalnika uspešnosti lahko spremljamo in ocenjujemo delovne procese in jih skupaj s koristnimi predlogi zaposlenih nenehno izboljšujemo v smeri energetske odličnosti podjetja. □

ODNOSI Z JAVNOSTMI

Obiskali so nas

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Hvala sodelavcem za pomoč pri organizaciji ogledov.

- 23. april 2015: učenci devetega razreda OŠ Cirkovce
- 8. maj 2015: Svet gorenjskih sindikatov
- 8. maj 2015: AmCham Young Professionals
- 11. maj 2015: OŠ Kidričevo
- 13. maj 2015: OŠ Breg

Osnovna šola Cirkovce

Uspeha ni, če vanj ne verjameš!

Nov IS Infor LN

Kar nekaj vztrajnosti in veliko vložene energije je bilo potrebno, da smo po 16 letih uporabe IS Baan IV prešli na nov IS Infor LN.

MILICA PIŠEK
FOTO: SRDAN MOHORIČ

V dobrih dveh desetletjih so bile izvedene tri implementacije ERP IS, ta pa je zagotovo najbolj obsežna in kompleksna prav zaradi 16-letnega pretečenega obdobja od zadnje implementacije. V uspeh sem verjela že od samega začetka projekta, ker sem vedela, da imam ob sebi ekipo sodelavcev z velikim razvojnimi potencialom. Za realizacijo projekta nam ni bilo težko žrtvovati velikega dela svojega prostega časa.

V sklopu projekta je potekalo 12 podprojektov, ki so soodvisni drug od drugega in za skupen uspeh ni smel noben zatajiti. Tako smo na novo razvili proizvodne sisteme za spremljanje tehnoloških

podatkov v proizvodnji, prenovili vse ključne poslovne funkcije v IS Infor LN, plod lastnega razvoja je tudi kadrovski sistem. Za skupni uspeh pa je bilo potrebno sodelovanje vas, uporabnikov informacijskega sistema, ki ste prav tako kljub svojim vsakodnevni obveznostim našli čas za delo, učenje in sledenje spremembam. Zato zahvala tudi vsem vam, ki ste aktivno sodelovali pri posameznih podprojekti, nam pomagali s testiranjem sistema in posredovali ustrezne povratne informacije za lažjo realizacijo definiranih procesov dela. Morda nas včasih niste razumeli in smo govorili različna jezika, vendar

smo se v ključnih trenutkih razumeli.

V prvem mesecu uporabe novega IS bo potrebnega še veliko medsebojnega usklajevanja in razumevanja, saj je ob tako velikem obsegu nemogoče vse do potankosti obvladovati. Pomembno je, da nemoteno potekajo vsi ključni procesi v podjetju.

Nedvomno smo vsi skupaj naredili velik korak, ostaja pa še veliko majhnih. Upam, da jih bomo naredili skupaj in da bomo znali izkoristiti potencial novega IS. Možnosti in idej je nedvomno še veliko. ▣

Sodelavci službe za informatiko

»V uspeh sem verjela že od samega začetka projekta, ker sem vedela, da imam ob sebi ekipo sodelavcev z velikim razvojni potencialom. Za realizacijo projekta nam ni bilo težko žrtvovati velikega dela svojega prostega časa.«

Toplogredni plini

Evropsko trgovanje z emisijami toplogrednih plinov

DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: SPLET

Minevata že dobri dve leti, odkar je aluminijaska industrija in s tem tudi družba Talum vključena v evropsko trgovanje z emisijami toplogrednih plinov (ETS EU). Marca so bila izdelana in preverjena vsa poročila o emisijah TGP v skladu z Uredbo EU št. 601/2012 o spremljanju in poročanju o emi-

sijah TGP. Ta poročila se nanašajo na direktne emisije ekvivalentov CO₂, ki dosegajo približno 180.000 ton na leto, od tega znašajo emisije iz proizvodnje anod in elektroliz dobrih 83 odstotkov. Morda se bo glede na tone plina CO₂ v primerjavi z našo celotno letno proizvodnjo aluminijaskih izdelkov komu zdela ta številka velika, vendar je treba poudariti, da so bile emisije CO₂ v letu 2000 na primer še 266.278 ton, leta 1986 pa celo 576.322 ton (Banič-Kranjčevič, Homšak, Talum, d. d., Emisije TGP pri proizvodnji aluminija, avgust 2001). Skupne emisije TGP so se torej v zadnjih petnajstih letih znižale za dobrih 32 odstotkov, v primerjavi prvotnim referenčnim letom pa skoraj za 70 odstotkov. Od tega so emisije PFC iz elektrolize nižje za več kot 90 odstotkov. Še več:

vrednosti emisij TGP družbe Talum so v okviru 10 odstotkov najboljših proizvajalcev aluminija. Zelo podobne vrednosti o znižanju emisij TGP veljajo za evropsko aluminijasko industrijo. Pričakovanja po nadaljnjem zniževanju emisij TGP, kakor si ga je zastavila Evropa – do leta 2030 znižanje za 40 odstotkov glede na leto 2005 (od tega ETS EU za 43 odstotkov, ne-ETS EU za 30 odstotkov) ali od 85- do 95-odstotno znižanje do leta 2050 – so nerealna za evropsko aluminijasko industrijo zaradi tehničnega in ekonomskega limita. Zaradi bojzani po odtekanju ogljika («carbon leakage») oziroma selitvi investicij iz EU so za obdobje do leta 2020 dodeljeni aluminijaski industriji in tudi družbi Talum brezplačni emisijski kuponi oziroma dovolilnice (1 kupon = 1

tona CO₂) za skoraj 90 odstotkov vseh pričakovanih emisij. Te se predajo za količino emisij TGP, ki so bile povzročene v predhodnem letu. Za orientacijo: cena 1 tone CO₂ je na trgu 7,5 evra, «uradniki» pa si jo prizadevajo z določenimi mehanizmi povečati na 15 ali celo 25 evrov na tono. Do leta 2020 ne pričakujemo večjih težav pri zagotavljanju poslovanja iz naslova direktnih emisij TGP, trenutno pa v Bruslju tečejo precej burne razprave o prihodnji reviziji ETS EU in ustrezni zaščiti energijsko intenzivne industrije za leta po 2020. Upajmo, da kreatorji politike mislijo resno z revitalizacijo aluminijasko in druge industrije, saj je 16 odstotkov letne svetovne proizvodnje aluminija proizvedenega v Evropi, zaposluje pa direktno in indirektno milijon ljudi. □

ODNOSI Z JAVNOSTMI

Delegacija Državnega sveta RS obiskala Talum

PRIPRAVILA: DANICA HRNČIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

svetu in državni svetnik dr. Janvit Golob, predstavnik raziskovalne dejavnosti v Državnem svetu. Predstavnike državnega sveta so sprejeli predsednik uprave Marko Drobnič, član uprave Daniel Lačen in vodja strateškega razvoja mag. Avgust Šibila. Gostom so predstavili poslovanje naše družbe in načrte za prihodnost ter poudarili vlogo in pomen Taluma in industrije za gospodarski razvoj Slovenije.

Delegacija Državnega sveta Republike Slovenije je v četrtek, 23. aprila, obiskala Talum. V delegaciji so bili predsednik Državnega sveta Mitja Bervar, državni svetnik Rajko Fajt, zastopnik lokalnih interesov v Državnem

Skupaj so si ogledali tudi proizvodnjo aluminija in rondelic. □

Predstavnike Državnega sveta so sprejeli predsednik uprave Marko Drobnič, član uprave Daniel Lačen in vodja strateškega razvoja mag. Avgust Šibila.

KREAL na sejmu v Dubaju

MAGDA URŠIČ RUPREHT
FOTO: SPLET

Podjetje Kreativni aluminij, d. o. o., se je v skladu z zastavljeno tržno strategijo in usmeritvijo na tuje trge predstavilo na mednarodnem sejmu Outdoor Design & Build Show (ODBS) 2015, ki je med 13. in 15. aprilom potekal v Dubaju. Na sejmu, najpomembnejšem v regiji s tega področja, se je predstavilo več kot 85 podjetij iz 19 držav, ki so predstavila preko 200 novosti in rešitev s področja zunanje ureditve, gradnje ter krajinske arhitekture in dizajna, s poudarkom na trajnostnih rešitvah.

emiratom, temveč iz celotne regije GCC (zalivske države) in širše regije MENA (bližnjevzhodne in severnoafriške države) ter tudi iz Azije, Evrope in Avstralije. Vzporedno s sejmom je potekala tudi konferenca Landscape 2020, na kateri smo prav tako sodelovali. NA tej konferenci so bili predstavljeni že delno realizirani projekti in projekti, ki bodo realizirani v prihodnjih letih. Z nadaljnimi tržnimi aktivnostmi si bomo prizadevali, da bodo naše rešitve postale del teh projektov. Potrditev, da so naše rešitve

Mag. Albert Korošec, direktor odvisne družbe Kreativni aluminij, in sodelavka Magda Uršič Rupreht

Predstavljene so bile rešitve za zasebne in javne odprte prostore, in sicer javne parke, urbana okolja, hotele, šole, športne in večje stanovanjske objekte. Med obiskovalci, bilo jih je več kot 4000, so veliko pozornosti pritegnile tudi naše rešitve in novosti vseh razstavljenih programov in blagovnih znamk: Kreal, Xtreme Outdoor in Lumenova. Med obiskovalci so bili predvsem arhitekti in projektanti, predstavniki občin in podjetja, ki so izrazila interes za sodelovanje in partnerstvo, ne le iz Združenih arabskih

novost in inovacija tudi na tem trgu, je povabilo dveh uglednih regionalnih revij s področja krajinske arhitekture, da te naše rešitve predstavimo še podrobneje. Tako je bil v majski številki revije Landscape Middle East objavljen članek o kolekciji Xtreme Outdoor, v reviji Pro Landscaper Gulf pa članek o programu Kreal Active – Playground in Kreal EDU – učilnica v naravi.

Več na:

www.landscape-me.com/issuu.com/eljays44/docs/march_2015_digital_edition_pdf

Časopis ProLandscaper

News & Events

The Xtreme Outdoor Collection boasts a new streamlined approach with high-quality aluminum frame and unique upholstery and padding with potential, extremely durable Xtreme real leather. The collection is the result of partnership between two aluminum companies. Creative Aluminij - Kreal (member of group Tabeni) and Boxmark, who joined forces to create the premiere outdoor furniture, a class of its own. The aluminum frame is produced by Kreal and the leather upholstery and cover by Boxmark. Creative Aluminij is an innovative story that combines expertise, several years of experience and research of the company fabric, which was founded over 60 years ago. Company Boxmark is one of the world's leading manufacturers of high-quality upholstery leather. The Xtreme Outdoor Collection owes its design to the Slovenian designer Sabina Zorciglj. The collection consists of a sun lounger and of seating arrangement with table and bar stools.

The possible applications are numerous. The products are suitable for sun outdoors and even in extreme and wet conditions. This outdoor furniture is foldable and stackable, takes up little space in the off-season and can be stored outside at any time of year.

The Xtreme Outdoor Sunlounger from Kreal and Boxmark won over the 30-member jury of the Red Dot Award Product Design 2015. With its Sunlounger, Kreal and Boxmark both proved its design excellence in the most important competition for product design, which is celebrating its 40th anniversary this year. The international experts discussed and assessed each of the 4928 entries from 56 countries. Not only the design that won over the jury with their quality and innovative power were given an award. The Sunlounger from Kreal and Boxmark succeeded in convincing the jury members, ultimately winning the sought-after Red Dot award of quality.

A sun lounger, equipped on request with cover and holder, with its ergonomic design provides best possible comfort, facilitating an increase in one's wellbeing and disposition. The lying surface is divided into three parts, and the backrest is adjustable as well. With mesh-like rubber wheels, the lounger can be moved easily and quickly. The lounger is optimally available with cushion and holder.

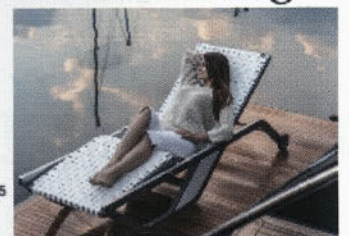

Xtreme outdoor collection
A fusion of nature, aesthetics and lasting value

the winner awarded for high design quality

reddot award 2015 winner

THE UNIQUE INNOVATIVE LEATHER SOLUTION

The extraordinary leather, presented in this collection, is extremely resistant and uniquely suited for outdoor use.

This material is antibacterial, UV-resistant as well as resistant to mould, chlorine water, seawater, stains of oil and mosquito repellents.

Dark colours can be equipped with the "Cool-Leather" system, which keeps them up to 30°C cooler on the surface than comparable natural or artificial leather. The standard colour of the leather upholstery is white. Many other stylish colours are available on request.

Heat resistant and recycle-friendly
The aluminum structure of the Xtreme Outdoor Collection offers an exceptionally stable, robust and multifunctional design. The surface of the aluminum frame is protected by a powder coating, enabling its use in demanding use conditions e.g. sun, salt and sea air.

Designed by Sabina Zorciglj, Bachelor of Industrial Design (UK)

Prenova razsvetljave v občini Kidričevo

Modre rešitve za zeleno prihodnost

Kot ste mogoče nekateri že opazili, se je v tednu pred prvomajskimi prazniki začela prenova razsvetljave v občini Kidričevo. Tovarniško cesto (tlakovana cesta mimo Taluma do restavracije Pan) bodo sedaj osvetljevale svetilke blagovne znamke Lumenova, ki so produkt skupnega razvoja Taluma (Talumen) in podjetja Vip-Virant iz Komende, torej v celoti slovenski proizvod.

KREŠIMIR GORIŠEK

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Začetek prodaje sega v drugo polovico leta 2014, ko smo se dogovorili za testno postavitve svetilk. Preden se namreč občine odločijo za nakup, zahtevajo testno postavitve in izvedbo meritve osvetljenosti površin. Meritve pokažejo, ali svetilka ustreza tehničnim zahtevam in svetlobnim parametrom na dani infrastrukturi. Ko je občina Kidričevo potrdila ustreznost, smo začeli naročati in dobavljati svetilke. Pogoj je bil tudi pridobljeni certifikat za svetilo; pridobili smo ga aprila. Povračilna doba investicije za javno razsvetljavo (povračilo iz prihrankov zaradi manjše porabe z varčnejšimi LED-diodami) je v slovenskih občinah v grobem 4–7 let (odvisno od svetilnih teles – »lučk« trenutne javne razsvetlja-

ve). To je »problem« v marsikateri občini, saj je povračilna doba investicije daljša od mandata župana in zahteva relativno velik vložek, vidnega pa je bolj malo. V občini Kidričevo pa ni tako. V tej občini stremijo k temu, da so njihovi mesečni računi za porabo električne energije čedalje nižji. Zmanjšujejo tudi stopnjo svetlobnega onesnaževanja, saj svetila Lumenova s tehničnimi karakteristikami omogočajo skladnost z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja, ki je začela veljati leta 2007. Uredba o razsvetljavi cest in javnih površin določa, da je treba obstoječo razsvetljavo prilagoditi določbam te uredbe **najpozneje do 31. decembra 2016.** □

Montaža javne razsvetljave

VRTNARSTVO REVITAL

Dan v znamenju »paradajza«

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Na vrtnariji Revital so v soboto, 9. maja, pripravili »Paradajzov dan«. Ljubiteljski vrtičkarji so lahko izbirali med kar 25 sortami paradižnika. Največ pozornosti je vzbudil paradižnik sorte tom tato – krompir in paradižnik v eni rastlini. Strokovnjaki so obiskovalcem svetovali, kako ravnati s sadikami paradižnika, da bodo kar se da bogato obrodile. □

Obiskovalci

Poklic varnostnega tehnika

BORIS KUHAR

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Tokrat vam predstavljamo poklic varnostnega tehnika.

Prvega varnostnega tehnika smo v podjetju Vargas-Al zaposlili pred dvema letoma, saj smo potrebovali specifična znanja za zagon montaže in servisiranja sistemov varovanja. Pri izbiri novih sodelavcev smo bili pozorni na znanje o protipožarnih sistemih, poznavanje videonadzornih in protivolmnih sistemov ter komunikacijske sposobnosti kandidatov; te so nujne pri neposrednem stiku s kupci. Varnostni tehnik mora izpolnjevati tudi splošne pogoje iz Zakona o zasebnem varovanju.

Varnostni tehnik lahko opravlja svoje delo samo, če ima posebno službeno izkaznico, ki mu jo je podelilo Ministrstvo za notranje zadeve, ter izpolnjuje predpisane pogoje. Vsakega prosilca temeljito preverijo ustrezne institucije.

Zelo neprimerno bi namreč bilo, da bi v sistem varovanja »postavili« človeka, ki bi imel v ospredju svoje lastne interese in bi zlorabil svojo funkcijo.

V podjetju Vargas-Al stremimo k temu, da so naši varnostni tehniki visoko usposobljeni ter da nadgrajujejo svoje znanje in izkušnje. Zavedamo se namreč, da so montaža, vzdrževanje, servisiranje in odprava napak pri tako kompleksnih sistemih zelo zahtevni. Ponosni smo na vse nove objekte, ki so jih naši varnostni tehniki opremili s sistemi varovanja. Skupaj s preostalim varnostnim osebjem (varnostnik intervent, varnostnik operater VNC, varnostnik) tako našim strankam zagotavljamo občutek varnosti. Pomembno je tudi spoznanje, da znamo ob še tako kompleksnem tehničnem problemu stakniti glave in najti ustrezno rešitev. □

Zahtevani pogoji:

1. star mora biti najmanj 18 let,
2. imeti mora državljanstvo države članice Evropske unije,
3. biti mora ustrezno strokovno usposobljen (glede na vrsto del, ki jih bo opravljal),
4. je varnostno preverjen in nima varnostnih zadržkov,
5. v obdobju zadnjih dveh let mu ni bila odvzeta službena izkaznica,
6. zdravstveno in psihično mora biti sposoben (glede na vrsto del, ki jih bo opravljal),
7. aktivno obvlada slovenski jezik.

Boštjan Korošec servisira videokamero

Bojan Herga ob pomoči pripravlja posodobitev dežurnega centra

Boštjan Kukovec pripravlja protivolmno centralo za montažo

Potrebujemo tehnično znanje, iznajdljivost in komunikativnost

V rubriki Moj delovni dan smo tokrat na pogovor povabili vse tri varnostne tehnike, ki so zaposleni v družbi Vargas-Al. To so Bojan Herga, Boštjan Korošec in Boštjan Kukovec. Njihove izjave se prepletajo, saj zadolžitve od njih zahtevajo timsko delo.

BOJAN HERGA
BOŠTJAN KOROŠEC
BOŠTJAN KUKOVEC
FOTO: SRDAN MOHORIC

Naš delovni dan se začne ob sedmi uri. Tisti, ki prvi pride, gre v nadzorni center in v knjigi preveri, kakšni so bili pretekli dan ali čez noč dogodki, povezani s tehničnim varovanjem in ali iz tega izhaja tudi kakšen problem, ki ga je treba rešiti. Sproti odpravljamo tudi težave in v našem varnostnonadzornem centru, ki je na neki način srce naše varnostne službe, skrbimo za razvoj.

Pri kakem uporabniku naših storitev se tako lahko pojavljajo razne tehnične težave, kot so na primer »lažni« alarmi. V tem primeru je treba ugotoviti, zakaj se sprožajo, in napako odpraviti. Iz pogodbe, ki jo sklenemo z uporabnikom, sicer izhaja, da stroške intervencij, ki so neupravičene, krije uporabnik sam, a vsi vemo, da si podjetje tega – zaradi velike konkurence na trgu – ne more privoščiti. Tako krije stroške samo, zato je treba takšne inter-

vencije in iz tega izhajajoče stroške čim bolj zmanjšati. Na delovnem sestanku, ki je vsak dan ob sedmi uri zjutraj, je prisoten tudi Boris Kuhar, ki je odgovoren za celotno področje varovanja. Namen teh sestankov je, da se ob jutranji kavi pogovorimo o tekoči problematiki, preverimo realizacijo preteklega dne in plan za tekoči dan.

Delo varnostnega tehnika ni rutinsko, saj se ves čas pojavljajo novi izzivi, ki od nas zahtevajo iznajdljivost in sprotno prilagajanje. Zgradbe, v katerih montiramo naše sisteme, so raznolike, vsaka zahteva svoj pristop in iskanje optimalnih rešitev za vgradnjo sistema. Pogosto se srečujemo s težavami v zvezi s komunikacijskimi povezavami, ki zagotavljajo sprejem signala v nadzornem centru oziroma ki zaposlenim v nadzornem centru sporočijo, da je na nekem objektu potrebna intervencija. Ta za nas vsakič predstavlja tudi izziv.

Naše delo je torej samo delček v mozaiku ponudbe. Vsi sodelavci, ki v paket storitev vložijo svoje delo, so enako pomembni – tako tisti v klicnem centru, ki sprejemajo klice, kot tisti, ki izvedejo intervencijo. Samo sinergija vseh nas in dobro timsko delo lahko dasta odličen končni rezultat, ki pa je: zadovoljen kupec naših storitev.

Vsak torek v tednu imamo rezerviran za pregled naših novih ali potencialnih strank, ki so z nami že sklenile pogodbo ali pa jo še bodo. Njim se je treba še posebej posvetiti in se odločiti za ustrezno prioriteto. Tudi to je pogosto poseben izziv, saj bi strankam radi

ustregli čim prej. Kadar torej dobimo povpraševanje, se potrudimo, da stranki čim bolj predstavimo našo storitev, sledi podpis pogodbe in nato montaža. S tem pa naše delo še ni končano, saj je treba strankam zagotavljati tudi servis, tako tisti interventni kot tudi redni. Za razna tehnična vprašanja smo strankam in sodelavcem na razpolago 24 ur. Vesel sem, da nabavljamo naprave in material visoke kakovosti, pred vgradnjo pa jih še dodatno testiramo; s tem se dviguje tudi kakovost naše storitve.

Poklic varnostnega tehnika je v skupini Talum relativno nov, saj se je prvi sodelavec zaposlil pred dvema letoma. Za ta korak so se tedaj odločili, ker so želeli trgu ponuditi celovite storitve in zaradi stroškovnega vidika. Tako ni bilo treba iskati zunanega ponudnika teh storitev, saj so lahko ponudili svoje lastne storitve, hkrati pa so jih začeli tržiti tudi zunaj tovarne. Posledično so se znižali stroški.

Ker je bila storitev v podjetju Vargas-Al nova, smo se v začetku seveda srečevali z izzivi. Bojan Herga in Boštjan Korošec sva že delala na tem področju v nekem drugem podjetju, zato sva imela nekaj izkušenj. Znanje sva pozneje predala tudi Boštjanu Kukovcu, ki pa je imel to prednost, da je bil v Talumu zaposlen že prej in je poznal podjetje. Tako smo izmenjali znanja in izkušnje.

In katere so naše aktivnosti? Na kratko: prodaja (dajanje v najem), montaža, servis in razvoj videonadzornih, protivlomnih, požarnih in še kakšnih sistemov varovanja. □

Boštjan Kukovec, Boštjan Korošec, Boris Kuhar in Bojan Herga ob jutranjem posvetu

Aluminij je zanimiv material

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Sergej Petek

Na 6. sejmu Varjenje in livarstvo se je naš sodelavec Sergej Petek pomeril v varilni tehniki MAG in osvojil prvo mesto. Bili smo ponosni nanj in zanimalo nas je, kako poteka tekmovanje in kaj je tisto, kar naše varilce postavlja v sam vrh po kakovosti varjenja. V pogovoru nas je Sergej z besedo uvedel v svet varjenja. Ta včasih že meji na umetnost, saj je zvar estetika in ročna spretnost, ki je ne zmore vsak.

V otroštvu je bila bojda tvoja edina strast nogomet.

Ja, res je. Obiskoval sem osnovno šolo Breg, nogomet pa sem igral pri nogometnem klubu Skorba in nadaljeval v nogometnem klubu Aluminij. Igrati sem prenehal zaradi poškodb, saj sem imel težave s koleno. Pozneje sem nekaj časa igral še za veterane.

Te je že v otroštvu zanimala tehnika? Nekateri otroci radi razstavljajo igrače, ker jih zanima, kako stvar deluje.

Ne, kot otroka me je zanimal samo nogomet. Če bi mi takrat kdo rekel, da bom nekoč varilec, ne bi verjel. Po osnovni šoli sem se vpisal na srednješolski center, na smer strojni mehanik. Tudi v srednji šoli nisem veliko razmišljal o svojem poklicu, pomembno mi je bilo samo, da dobim službo.

Ko si se prvič prijavil na razpis za delo v Talum, nisi bil uspešen.

Spomnim se časa, ko sem prišel prvič na razgovor v halo B. V njej je bilo veliko dima in zazdelo se mi je, da sem se znašel sredi nadrealističnega češkega filma (smeh). Kazalo je, da bom dobil delo, saj sem uspešno opravil vsa

testiranja. Na koncu pa so ugotovili, da še nisem odslužil vojaškega roka, zato so me nazadnje odklonili. Po odsluženi vojaščini pa sem bil sprejet na delovno mesto elektrolizerja.

Kdaj točno si začel delati v hali B?

Januarja leta 1995. Pred tem sem nekaj časa delal v Perutnini Ptuj. Tam je delo čisto drugačno, saj gre za proizvodnjo mesa. Zame je bila to kar velika sprememba. Potreboval sem čas, da sem se navadil.

Na kakšen način se delo elektrolizerja danes razlikuje od dela v času delovanja elektrolize B?

Za elektrolizerja je bilo delo v tistem času veliko bolj naporno, kot je danes v hali C – zaradi same tehnologije. Več je bilo fizičnega dela, saj smo skorjo v peči prebijali z lesenimi koli. V elektrolizi sem ostal tri leta, nato pa so me premestili v rondelice.

Kakšne pa so bile tvoje delovne naloge v rondelicah?

Sprva sem delal pri prebiranju rondelic. Zdi se mi, da to delo ni za mladega človeka, saj je rutinsko. Ko si poln energije in si želiš

novih izzivov, takšna rutinska dela delujejo duhomorno. Nato sem delal kot žarilec in nazadnje so me premestili na linijo za ozki trak. Tam je bilo delo dinamično in mi je bilo všeč.

Kako pa si prišel od dela na livnem stroju do varilca?

V začetku so bili razlogi predvsem praktične narave. V rondelicah sem delal v izmenah, in ko sem si ustvaril družino, je bilo to ob malem otroku zelo nerodno. Želel sem delati v dnevni izmeni. Tisti čas so razpisali prosto delovno mesto varilca in prijavil sem se.

Pa si že kdaj prej varil?

Ne, pred tem nisem nikoli varil, zato tudi nisem mogel imeti pravnobene izkušnje, vedel pa sem, da bom delo dobil le, če bom preстал preizkus varjenja. Na razpis za prosto delovno mesto sva se prijavila dva kandidata. Vedel sem, da me bodo testirali in da bom moral variti. Ker prej nikoli nisem varil, sem poiskal pomoč v Talumu. Varilce sem prosil, ali lahko pred svojim delom pridem k njim in se učim variti. Fantje so mi res veliko pomagali in imel sem srečo, da sem se lahko učil

od najboljših. Za vajo sem varil tudi doma. Kasneje je drugi kandidat odstopil, sam pa sem uspešno opravil test in dobil delo varilca.

Kako pa je danes z mladimi? Kje si pridobijo ustrezna znanja?

Priznam, da je danes za mlade veliko težje, saj je večji tempo in vsak stremi k temu, da bi opravil svoje zadolžitve, zato ni več toliko časa, da bi se lahko posvetil še učenju mladih. Tako so mladi danes »vrženi v vodo« in se morajo enostavno učiti v praksi. Zame je bilo lažje, saj sem varil s človekom, ki je imel že veliko znanja in prakse. Tako je ves čas pazil na to, kako delam, in me učil. Tudi delo je bilo včasih drugačno. Delali smo remonte na pečeh v hali B. Tega je bilo ogromno in omogočalo ti je, da si se lahko učil variti vertikale, kar je veliko bolj zahtevno kot klasično varjenje. Tudi nepravilnosti pri zvaru se niso toliko poznale. Danes pa se zvari kar zahtevne kose, ki zahtevajo brezhiben zvar.

Se mladi tega ne naučijo v šoli?

Ne, žal ne. Na varjenju je v šoli zelo malo poudarka, tako si mladi

»Prednost dela v Talumu je, da se srečaš z različnimi materiali in s tem tudi z različnimi načini varjenja.«

»Delo mi ustreza, saj je dinamično. Za športnike tako pravijo, da smo nemirni (smeh).«

nimajo kje pridobiti ustreznega znanja. Za podjetje, kot je Talum, pa je posledično težko pridobiti usposobljenega in večšega varilca.

Kako pa je z izobraževanjem varilcev, ki že delajo v praksi?

Varilec se mora nenehno izpopolnjevati. Včasih si moral vsako leto opraviti A-test, zdaj pa ga varilci opravljamo vsaki dve leti. Testiranje poteka dva dni. Prvi dan je namenjen teoriji, kar pomeni, da si štiri ure na predavanju, nato pa moraš rešiti test. Naslednji dan je praktični del testiranja. Kos, ki ti ga določijo, moraš zavariti bodisi vertikalno ali vodoravno.

Koliko varilcev imamo trenutno v Talumu?

Pri nas je trenutno sedem varilcev, nekaj pa imamo tudi zunanjih sodelavcev.

Vedno je veljalo, da so v Talumu odlični varilci, kar si tudi dokazal. V čem so vaše odlike?

Prednost dela v Talumu je, da se srečaš z različnimi materiali in s tem tudi z različnimi načini varjenja. Vsak dan si postavljen pred nove izzive. Ko se primerjam z drugimi varilci, tako ugotovim, da nekateri med njimi ne znajo variti vertikale, saj na delovnem mestu tega od njih nihče ne pričakuje.

Kateri material je za varilca največji izziv?

Največji izziv je varjenje alugusa, saj gre za zelo nepredvidljiv material. Pri varjenju pogosto razpoka in ves čas ga je treba segreti. Pri gusu je pomembno, koliko ogljika vsebuje. Več ga je, slabše so karakteristike materiala in teže ga je variti. Nekaterih celo sploh ni mogoče variti.

Kaj pa aluminij? Kakšne so njegove karakteristike?

Aluminij je zanimiv material, ki ga moraš pred varjenjem dobro spoznati – vedeti moraš namreč, kako se odziva. Pri varjenju je pomembno, da je varilni stroj

brezhiben, kajti to vpliva na kakovost zvara. Varilec mora imeti tudi občutek, kajti če ni previden, lahko naredi pravi zmazek.

Kateri material pa je najlažje variti?

Železo.

Ti delo ustreza?

Ja, delo mi ustreza, saj je dinamično. Za športnike tako pravijo, da smo nemirni (smeh).

Pred kratkim si se udeležil državnega prvenstva v varjenju. Je bilo to tvoje prvo tako tekmovanje?

Ne, tekmovanja sem se udeležil že drugič. Potekalo je na Celjskem sejmu. Zjutraj so nas seznanili s potekom tekmovanja. Poteku pravimo varilni protokolarni postopek (VPS), v katerem je opredeljen predmet varjenja, njegova debelina, značilnosti, vrsta varjenja ... V praktičnem delu tekmovanja so ocenjevali hitrost in kakovost našega varjenja. Temu je sledil test iz teoretičnega poznavanja varjenja. Točke obeh sklopov so se nato seštele in tisti, ki jih je imel največ, je zmagal.

Kateri material ste varili in na kakšen način?

Varili smo železo debeline 12 mm. Šlo je za vertikalno varjenje, za vez zvar, po-postopku MAG.

Kaj pa nagrada?

Splačalo se je potruditi, saj je bila nagrada varilni aparat inverter (160 amperov).

Ob omembi varjenja si predstavljamo iskre, ki se širijo v vse smeri. Kako je z varnostjo?

Varilec mora nositi zaščitno opremo, saj lahko iskre povzročijo opekline na koži in poškodujejo oči. Sam nisem imel še nikoli težav z očmi, sem pa že izkusil, kakšen je občutek, ko iskra ožge kožo. Zaščitno opremo (posebna oblačila, kapo, rokavice in predpasnik) je treba nositi v vseh letnih časih in poleti, ko so temperature visoke, je delo kar naporno.

Tvoji načrti za prihodnost?

Letos sem zmagal v postopku varjenja MAG, drugo leto pa bi se rad preizkusil v postopku TIG, saj mi MAG ne predstavlja več izziva. □

Postopki varjenja

MIG/MAG je postopek varjenja z golo varilno žico v zaščitni atmosferi plina. Pri postopku MIG (metal inert gas) uporabljamo inertni plin argon, pri postopku MAG (metal active gas) pa aktivni plin CO₂ ali mešanico argona in CO₂.

Poleg postopka MIG/MAG, ki ga v praksi uporabljamo zelo pogosto, poznamo tudi postopek TIG (tangsten inert gas). To je univerzalen postopek, po katerem lahko varimo vse kovine, ki se jih lahko vari. Postopek MIG je primeren za varjenje visokolegiranih jekel, nerjavnih jekel, aluminija in njegovih zlitin ter bakra in njegovih zlitin. Postopek MAG uporabljamo za varjenje konstrukcijskih jekel (jeklenih konstrukcij) in tanjših pločevin (v avtokleparstvu). □

»Aluminij je zanimiv material, ki ga moraš pred varjenjem dobro spoznati – vedeti moraš namreč, kako se odziva.«

Drugi o nas

PRIPRAVILA: DANICA HRNČIČ
FOTO: SPLET

Medij: Findinfo.si

Datum: 28. 4. 2015

Na Ptujskem se stopnja brezposelnosti še znižuje

...V Spodnjem Podravju so sicer štirje večji delodajalci, največji so kidričevski Boxmark, ormoška Carrera Optyl ter Perutnina Ptuj in Talum iz Kidričevega, največ ljudi pa v regiji zaposlujejo srednje velika podjetja. Največ povpraševanja med delodajalci je sicer po delavcih elektro in kovinarske stroke, negovalcih, varilcih in voznikih težkih tovornjakov, pa tudi po delavcih v turizmu.

Medij: Ptujčan

Avtorica: Nada Sevšek

Datum: 24. 4. 2015

Projekt Lahkotni svet na OŠ Ljudski vrt s podružnico Grajena

Učenci in delavci OŠ Ljudski vrt Ptuj in podružnice Grajena že več let sodelujemo v projektu Ekošola kot način življenja. V sklopu tega projekta potekajo številne dejavnosti na temo ekologije. Letos je to Lahkotni svet, projekt, ki ga izvajamo v sodelovanju s podjetjem Talum iz Kidričevega. Aktivnosti Lahkotnega sveta se izvajajo vse šolsko leto. Eden izmed pomembnejših dni je bil 10. marec, ko je na obeh šolah potekal tehniški dan na temo aluminija. Na Ljudskem vrtu smo z lahko svetlečo kovino ustvarjali zares raznolike umetniške izdelke.

Medij: Um.si

Datum: 14. 4. 2015

Na karierni tržnici v živo

Kariernega sejma se je udeležilo več kot sto študentk in študentov, ki so imeli priložnost, da so se osebno srečali z delodajalci in se jim predstavili. Na hitrih zaposlitvenih razgovorih (speed dating) so izbrani delodajalci z udeleženci opravili petminutne zaposlitvene razgovore. Udeleženci so se morali najprej prijaviti, organizatorji pa so zanje izvedli predhodno skupinsko svetovanje.

Letos se je sejma udeležilo 14 delodajalcev. Ob tem so se predstavili še drugi akterji, ki si prizadevajo za ustvarjanje dodatnih možnosti

Vodja kadrovske službe Darja Vodušek Vtič na kariernem sejmju

kariernega razvoja ter izvajajo aktivnosti, povezane z zagotavljanjem lažjega prehoda na trg dela.

Delodajalci na dogodku: 5 START, d. o. o.; Actual I.T., d. d.; Agencija Agado, d. o. o.; Asfalti Ptuj, d. o. o.; Zavod center nova – Fima; IBM Slovenija, d. o. o.; Palfinger, d. o. o.; Talum, d. d.; Trenkwalder kadrovske storitve, d. o. o.; Henkel Slovenija, d. o. o.; Intera, d. o. o.; SSI Schaefer, d. o. o.; M&R Automation GmbH; Malinca, d. o. o.; Apollo, d. o. o.

Medij: Štajerski tednik

Datum: 8. 5. 2015

V prvem četrtletju že poslovali pozitivno

Pozitivni učinki Talumovih ukrepov, v prvem četrtletju že poslovali pozitivno. Potem ko so se zaradi visokih izdatkov za električno energijo in dodatnih prispevkov za obnovljive vire energije zadnjih nekaj let borili za preživetje – še lansko poslovno leto so sklenili z okoli 4,7 milijona izgube – je Talum v prvem četrtletju letošnjega leta spet posloval pozitivno. Prvi mož Taluma Marko Drobnič to pozitivno spremembo pripisuje tudi nekaterim zunanjim okoliščinam in razmeram, ki vplivajo na njihovo poslovanje, predvsem pa notranjim aktivnostim zaradi zastavljene strategije prestrukturiranja in lani sprejetih dodatnih ukrepov za povečano stroškovno učinkovitost: »Od zunanjih dejavnikov ima na poslovanje Taluma v zadnjem času najbolj pozitiven vpliv rast vrednosti ameriškega dolarja glede na evro, saj je praktično vsa naša prodaja vezana na borzno ceno aluminija na londonski borzi kovin LME (London Metal Exchange), na kateri kovine kotirajo v dolarjih. Zaradi spremenjene strategije prodaje in dejavnikov, ki so vplivali na gibanje premij naših proizvodov, nam je uspelo povečati premije in s tem donosnost programov. Sprememba v strukturi naših programov je povečala dodano vrednost našim izdelkom in storitvam. Kot je bilo omenjeno, smo lani sprejeli še notranje racionalizacijske ukrepe, ki so nam prinesli dodatne prihranke. V poslovnem okolju, povezanem z oskrbo z energijo ter z njo povezanimi dajatvami in prispevki, trenutno še ni sprememb.«

Medij: STA.si

Datum: 23. 4. 2015

Med strateške naložbe se tako po predlogu uvršča večina energetskega podjetij: Elektro Celje, Elektro Gorenjska, Elektro Ljubljana, Elektro Maribor, Elektro Primorska, Eles, HSE, Gen energija, Borzen in Sodo. Energetski sektor je strateškega pomena, saj je zagotavljanje energije ključno za življenje ljudi in za delovanje gospodarstva, piše v dokumentu.

Strateškega pomena je tudi več podjetij s področja prometne, transportne in logistične infrastrukture: Slovenske železnice, DRI, Dars, Luka Koper in Kontrola zračnega prometa.

Med strateške naložbe je vlada uvrstila še Pošto Slovenije, Kapitalsko družbo (Kad), Modro zavarovalnico, SID banko in Talum, prav tako pa tudi Krko in Zavarovalnico Triglav. □

2. športne igre

Pogovor z udeleženci

Konferenca sindikatov Skei Kidričevo je skupaj z Zdravo Talum organizirala že druge športne igre, ki so potekale v soboto, 18. aprila 2015, v Bowling centru na Ptuju. Ob prijetnem druženju so se zaposleni lahko med seboj pomerili v bowlingu in pikadu. Med seboj so tekmovali posamezniki in ekipe.

Pogovarjali smo se z udeleženci tekmovanja, ki so nam zaupali svoje vtise.

Tudi noge »ne bolijo« tako kot pri kegljanju, za kar poskrbi obutev, ki jo posodijo v Bowling centru. Prijave je zbiral predsednik športne komisije pri Skei Stanislav Horvat, nekateri pa so se prijaviili kar prek sindikata.

Športne igre so potekale v soboto, 18. aprila 2015. Pri izbiri datuma smo se ravnali tudi po vremenu, po številni udeležbi pa lahko sklepamo, da smo izbrali pravi termin. Zbrali smo se ob 8. uri zjutraj v Bowling centru na Ptuju. Tekmovanje se je začelo ob 8.30, pred tem pa smo določili ekipe in tekmovalna mesta. Predsednika športne komisije in sindikata sta pozdravila tekmovalce, jim razložila pravila igre in jim zaželela veliko športne sreče. Zanimivo je bilo opazovati tekmovalce, ki so v športni vnemi s seboj prinesli tudi svoje lastne športne rekvizite

posameznikom iz obeh disciplin podelila pokale. Po podelitvi smo se okrepčali z odličnim bogračem, ki so ga pripravili v restavraciji Pan. Tudi za pijačo, tisto »s peno na vrhu kozarca«, je bilo poskrbljeno. Polni prijetnih vtisov, nekateri s pokali, drugi pa le z dobro voljo, smo sklenili, da se vidimo tudi naslednje leto, morda na kakšni drugi lokaciji, z novimi disciplinami ... Hvala vsem udeležencem, sindikatu Skei in vodstvu Taluma, ki so omogočili *Talumove* igre in poskrbeli, da so bile uspešne. »

Stanislav Horvat, PE Livarna

»26. aprila 2014 smo pripravili prve športne igre, letos 18. aprila pa druge. Upam, da se bodo še nadaljevale. Kot pobudnik iger sem se odločil za dve disciplini, bowling in pikado.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ
IGOR JEZA

Udeleženci športnih iger

Igor Jeza, Skei Kidričevo

»Lansko leto nam je uspelo organizirati prve športne igre. Namen teh iger je, da nas s športom spodbujajo k druženju tudi izven delovnega časa. Prve športne igre so dobro uspeli, zato smo se tudi letos z veseljem lotili organizacije. Izobesili smo plakate in prek različnih komunikacijskih kanalov zaposlene povabili na igre. Z udeležbo smo kar zadovoljni. Tudi letos so se tekmovalci lahko pomerili v bowlingu in pikadu. Bowling je v zadnjem času zelo priljubljena igra, saj se lahko med sabo istočasno pomeri več ekip.

(krogle in čevlje). Na koncu je – tako kot vedno – imela glavno besedo športna sreča, ki je tudi tokrat poskrbela za zanimiv razplet tekmovanja.

Tekmovanje v bowlingu je spremljalo še tekmovanje v metanju pikada.

Med tekmovanjem je sindikat poskrbel za okrepčila v obliki kave in vode. Po seštevanju in urejanju rezultatov, doseženih v tekmovanju posameznikov in ekip, sta član uprave Taluma dr. Zlatko Čuš in predsednik komisije za šport pri sindikatu Stane Horvat najuspešnejšim ekipam in

Zakaj bowling? Zadnje čase opažam, da je igra zelo priljubljena. Radi jo igrajo otroci, mladina in starejši. Če jih med igro opazuješ, vidiš, da so nasmejani, veseli in brezskrbni. Najdejo pa se tudi takšni, ki bowling vzamejo zelo resno in se po tihem jezijo.

Zakaj pikado? Pikado je preprosta in uveljavljena igra, katere pravila poznajo vse generacije. Ljudje ga igrajo tudi doma.

Sodelavci oziroma udeleženci iger so predlagali nove discipline in z veseljem bom upošteval njihove predloge. Obljubim, da bom naslednje leto vključil še kakšno

»Hvala, ker ste se v takšnem številu udeležili teh iger.« (Igor Jeza)

igro in sodelujočim omogočil, da se pomerijo v tisti disciplini, ki jim je najbolj všeč. Potrebujemo tudi navijače in navijačice, saj je naš slogan: »Več nas je, bolj bodo igre uspešne.« Pri organizaciji sem bil pozoren na 4-izmensko delo, da se ne bi zgodilo, da kdo kar dvakrat zaporedoma ne bi mogel priti na igre. Dopoldanski in popoldanski izmeni pa termin tako vedno ustreza, saj so igre v soboto. Tekmovalne ekipe, ki so sodelovale tokrat, so bile: Talum Servis in inženiring, PE Livarna, PE Aluminij, Vargas-Al in Talum, d. d. Posamezniki so zaposleni v SKEI in v družbah ter v PE: Revital, Talum Inštitut, Talum Izparilniki, PE Rondelice. Pogrešali smo zaposlene iz družb Talum Ulitki in Vital. Upam, da se nam bodo pridružili prihodnje leto.

Število tekmovalcev se je v primerjavi z lanskim letom povečalo, zato se nadejam, da bo naslednje leto obisk še večji. Zahvaljujem se tekmovalcem, brez katerih iger ne bi bilo, vsem, ki ste pomagali pri izvedbi iger, ekipi Vitala, ki je poskrbela za odličen golaž. Zahvala tudi Bowling centru Ptuj ter natakarju Damjanu.

Če na športnih igrah še niste sodelovali, vas vabimo medse naslednje leto.»

Zvonko Čerček, Talum Servis in inženiring

»Letos sem se prvič udeležil športnih iger in se pomeril v bowlingu. Organizacija dogodka se mi je zdelala dobra. Menim, da so take igre predvsem priložnost za druženje s sodelavci. Tudi drugo

leto bom sodeloval na igrah, če bo le dopuščal čas.«

Robert Merlak, Talum Servis in inženiring

»Letos sem se prvič udeležil športnih iger, ki so potekale v Bowling centru Ptuj. Tekmoval sem v obeh disciplinah, v bowlingu in pikadu. V prihodnosti bi lahko tekmovalne discipline še razširili in tekmovali tudi v biljardu in snukerju. Z organizacijo iger sem zelo zadovoljen, njihov namen pa vidim predvsem v druženju s sodelavci. Tudi drugo leto se nameravam udeležiti iger.«

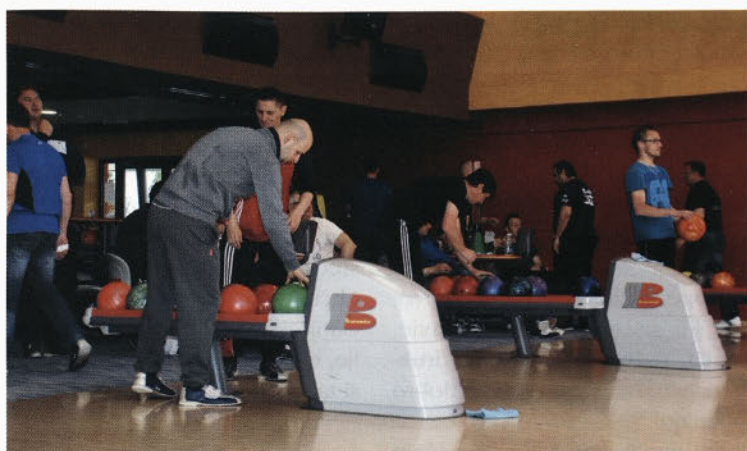
Dejan Šibila, Vargas-Al

»Letos sem se prvič udeležil športnih iger in se pomeril v bowlingu in pikadu. Organizacija iger je bila na visoki ravni in izpeljana dobro. Mislim, da je namen športnih iger

sprostitev, smeh in prijetno druženje. Seveda se bom poizkušal udeleževati iger tudi v prihodnosti, če bodo obveznosti in čas dopuščali.«

Dušan Vorih, PE Aluminij

»To so moje druge športne igre, ki sem se jih udeležil. Zdi se mi, da so bile lani bolj zanimive, ker je bilo več ljudi in lepše druženje. Tekmoval sem v obeh disciplinah. V prihodnosti bi se želel preizkusiti še v namiznem tenisu, v ročnem nogometu in vlečenju vrvi. Organizacija pa je vedno zelo dobra. Namen iger je po mojem mnenju v druženju s sodelavci in v sprostitvi. Tudi v prihodnje se bom udeleževal takih iger.«

Tekmovanje v bowlingu

Tekmovanje v pikadu

Rezultati

Tekmovanje v bowlingu

Pri točkovanju se je upošteval rezultat prvih štirih tekmovalcev v ekipi, ki so zbrali največje število točk. Tako smo na koncu dobili najboljše tri ekipe in najboljše posameznike.

Rezultati posamezno

1. mesto: Zvonko Čerček, Talum Servis in inženiring, 380 podrtih kegljev
2. mesto: Stanislav Horvat, PE Livarna, 342 podrtih kegljev
3. mesto: Robert Merlak, Talum Servis in inženiring, 340 podrtih kegljev

Rezultati ekipno

1. mesto: Talum Servis in inženiring, 1034 podrtih kegljev
2. mesto: PE Livarna, 848 podrtih kegljev
3. mesto: PE Aluminij, 815 podrtih kegljev

Tekmovanje v pikadu

Najprej smo imeli vsak po deset poizkusnih metov za vajo, nato pa še deset metov, ki so se upoštevali pri končnem rezultatu.

Rezultati posamezno

1. mesto: Bojan Herga, Vargas-Al, 235 točk
2. mesto: Dejan Šibila, Vargas-Al, 203 točke
3. mesto: Mirko Štagar, PE Aluminij, 174 točk

Rezultati ekipno

1. mesto: Vargas-Al, 878 točk
2. mesto: PE Aluminij, 559 točk
3. mesto: PE Livarna, 445 točk

Recite kajenju stop!

Čestitamo vsem, ki ste od 16. aprila 2015 dalje nekadilci.

ZDRAVO TALUM

Ker smo v Talumu zaznali povečano število kadilcev, smo se v okviru Zdravo Talum – Aktivnosti za zdravje odločili, da zainteresiranim kadilcem omogočimo, da kajenje opustijo s pomočjo metode easyway Allena Carra. 16. aprila 2015 smo v prostorih upravne zgradbe pripravili srečanje, na katerem je sodelovalo 17 prijavljenih zaposlenih. Za to aktivnost so se odločili z željo, da postanejo nekadilci. Metodo je predstavil Grega Sever.

Razlog, zakaj kadimo, je strah. Strah, da se bomo morali odpovedati našemu užitku in opori. Strah, da ne bomo zmogli več uživati v življenju ali se spopadati s stresom. Strah, da bomo morali preživeti strašanske odvajalne muke. Strah, da se nikoli ne bomo mogli otresti želje po cigaretah.

V nadaljevanju odgovarjamo na nekaj najpogostejših vprašanj.

JOŽICA JUNGER
FOTO: SPLET

Metoda easyway Allena Carra

Metoda easyway Allena Carra za opuščenje kajenja je od leta 1983 pomagala milijonom kadilcev, da so z lahkoto prenehali kaditi in se rešili cigaret. Kadilci opuščajo kajenje s pomočjo knjig in spletnih programov organizacije Easyway. Organizacija pripravlja srečanja na klinikah po celem svetu, tudi v Sloveniji.

Sloves organizacije se širi skoraj izključno z besedo zadovoljnih strank, od ust do ust, in z osebnimi priporočili. Le redko se oglašujejo. Vsako leto na srečanjih na klinikah Easyway Allena Carra opusti kajenje več kot 50.000 kadilcev. Srečanja potekajo v več kot 150 mestih v več kot 46 državah po celem svetu, zdaj tudi v Sloveniji in v slovenskem jeziku. Njihovi centri za opuščenje kajenja se ponašajo tudi z vedno večjim številom poslovnih strank,

s katerimi sodelujejo na srečanjih za opuščenje kajenja, ki so namenjena podjetjem. Podjetja in korporacije dobijo z njihovo pomočjo srečnejše in bolj zdrave zaposlene, to pa sta le dve poslovni prednosti srečanj.

Delovanje metode

Metoda easyway Allena Carra je mešanica psihoterapije, hipnoterapije in zdravega razuma ter je popolno nasprotje metode »železne volje«. Ne osredotoča se na razloge, zakaj je kajenje škodljivo, saj jih vsi poznamo: zdravje, denar, sužnost, umazanija, družbena stigma. Kadilci jih že dobro poznajo.

S pomočjo metode raziščejo razloge, zakaj kadilci kadijo kljub vsem očitnim slabostim kajenja. Z metodo se odpravi kadilski konf-

likt volje. Pri njej ni odvajalnih muk. Deluje takoj in z lahkoto. Popolnoma enako učinkovita je za večletne strastne kadilce in tiste, ki pokadijo manj. Zaradi metode se ne boste zredili in kajenja ne boste pogrešali.

Velika večina kadilcev za opustitev kajenja potrebuje le eno peturno srečanje, za manjšino pa sta na voljo še dve pomožni srečanja popolnoma brezplačno.

Kadilci zapuščajo klinike in srečanja kot srečni nekadilci, brez občutka, da so za kaj prikrajšani. Čutijo izjemno olajšanje in veselje, da so končno dosegli, kar so si tako dolgo želeli ...

Ponosni smo na vse, ki se udeležujejo organiziranih preventivnih aktivnosti. □

Za svoje zdravo in kakovostno življenje je odgovoren vsak posameznik sam. V Talumu skrbimo, da z različnimi preventivnimi aktivnostmi pomagamo ohranjati zdravje zaposlenih.

Rišemo in pišemo

Povabilo na športno obarvano delavnico
»Po otročje do zdravja!«

Veseli bomo, če se boš odzval/a povabilu na zabavno rekreacijo. Na njej se bomo vadbe lotili na malce drugačen način. Skupaj bomo razmigali hrbtenico in druge dele telesa, pri tem pa nam bosta v pomoč Gašper in Miha Malek, strokovna športna delavca.

Čaka nas zabavno druženje, polno presenečenj, z obilico smeha.

Pridi v športni opremi in z nasmehom na obrazu.

**Pričakujemo te v Talumu,
v primeru slabega vremena, pa v športni dvorani Kidričevo
v petek, 22. maja 2015, ob 16. uri.**

Povabi starše, sestro, brata, morda babico in dedka.

Darovanje krvi kot preventiva

za zgodnje odkrivanje sprememb v telesu

Obvestilo krvodajalcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v maju bo v torek, 26., in četrtek, 28. maja 2015, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice. Pridružite se kolektivu krvodajalcev Taluma!

Izlet krvodajalcev v Goriška brda in Vipavo bo v soboto, 30. maja 2015. S podrobnostmi vas bomo seznanili v objavah na oglasnih deskah (plakat). V naši družbi vam bo lepo. Vabljeni.

MARJETKA LEDINEK

POVZETO PO: DR. PETER D'ADAMO,
4 NAČINI ZDRAVEGA ŽIVLJENJA ZA 4
KRVNE SKUPINE
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Krvodajalstvo ne pomeni samo pomagati drugim. Potem ko darujemo kri, nam jo pregledajo in tako ugotovijo, ali smo za darovalca primerni. Pregled krvi ima preventivni učinek, saj tako lahko ugotovimo, kakšno je naše zdravstveno stanje, in pravočasno ukrepamo.

V nadaljevanju navajamo nekaj pogostih vprašanj, povezanih s krvodajalstvom.

Zakaj se je dobro udeleževati krvodajalskih akcij vsaj dvakrat letno ali več?

Ko sem prvič darovala kri, sem to storila iz radovednosti – zanimalo me je, katero krvno skupino imam. Nato pa sem začela razmišljati o tem, da z darovano krvjo lahko pomagam sočloveku, mu rešim življenje. Način, kako pokloniš svojo zdravo kri tistemu, ki jo potrebuje, je enostaven. Z leti sem si pridobila veliko informacij, znanja in izkušenj, povezanih s krvodajalstvom. Ugotovila sem, da z darovanjem krvi ne pomagam samo drugim, temveč tudi sebi. Darovano kri namreč pregledajo, kar za posameznika pomeni preventivo, saj se tako lahko zgodaj odkrijejo spremembe v telesu. Zdravnik človeka opozori na spremembe in ga napoti na dodatne preiskave. Pomembno je namreč, da je darovalec zdrav; v nasprotnem primeru kot darovalec ni primeren. Sprotne kontrole krvi so tudi potr-

ditev, da smo na pravi poti, da jemo zdravo hrano, da se dovolj gibamo in da na splošno živimo zdravo. V nasprotnem primeru bi se namreč pokazale spremembe, ki bi bile vidne na krvi.

Zakaj z vami delim svoja razmišljanja in izkušnje?

Odkar sem prevzela vodenje kolektiva krvodajalcev Taluma, sem se poglobila v temo, povezano s krvodajalstvom. Vsak mesec pripravljam besedila, ki nam vsem pomagajo razširiti obzorja in odgovarjajo na vprašanja, ki nas begajo in nanje ne znamo odgovoriti. Vse to počnem v upanju, da se boste v čim večjem številu odločili za darovanje krvi. Vsi vemo, da si krvne skupine ne moremo izbrati sami, temveč jo podedujemo po starših. Dolgoletne raziskave na tem področju so potrdile, da obstajajo štiri vrste krvnih skupin: 0, A, B in AB. Krvna skupina nas na neki način določa, saj se po njej ljudje med seboj razlikujemo. Kot sem zapisala v prejšnjih številkah časopisa *Aluminij*, krvna skupina vpliva na naše prehranske navade (od tipa krvi je odvisno, ali bomo ljubitelji mesa, vegetarijanci, vsejedci ...).

Zakaj nekateri zbolijo za določeno boleznijo in drugi ne?

Zakaj so ali smo nekateri bolj podvrženi debelosti kot drugi, zakaj nekateri zbolimo za določeno

boleznijo, drugi pa ne? Bolezni so v veliki meri dedne in se prenašajo na potomce, pri tem pa pomembno vlogo odigra prav krvna skupina. Krvna skupina vpliva na dovzetnost posameznika za določene vrste raka, infarkt, srčno kap, infekcije, nalezljive bolezni ... Za nekatere pa se zdi, da jim nič ne pride do živega.

Prav zaradi tega je pomembno, da smo seznanjeni s svojo krvno skupino in tveganji, ki iz tega izhajajo, kajti le tako se lahko pravočasno zaščitimo pred boleznimi. Pomembna je disciplina, saj vemo, kako težko se je odreči razvadam, ki nam škodujejo.

Če smo se odločili storiti nekaj zase in za svoje telo, se s pravilno prehrano lahko izognemo mnogim okužbam in virusom, telo očistimo strupov in maščob ter se tako zaščitimo pred nevarnimi boleznimi, kot so rak, bolezn srca in ožilja, sladkorna bolezen, odpoved jeter ... Na ta način preprečimo tudi prehitro odmiranje celic ter posledično upočasnimo staranje.

Ker kri predelujemo v krvne komponente, lahko pri predelavi ugotovimo mastno plazmo, rumeno plazmo in v tem primeru naročimo dodatne preiskave. Na podlagi izvidov po potrebi obvestimo krvodajalca in preventivno ukrepamo s svetovanjem o zdravi prehrani in zdravem načinu življenja. Poudarila bi, da celotne krvne slike krvodajalcem pred odvzemom

ne delamo (pregledamo samo hemoglobin), prav tako ne preverjamo krvnega sladkorja. Pomembno je vedeti, da je krvodajalec lahko le zdrav človek in le tak se lahko udeleži krvodajalske akcije. Vsekakor pa s krvodajalstvom in postopki, ki spremljajo odvzeme krvi, preventivno skrbimo za zdravje krvodajalcev. Upam, da so vas nanizani argumenti prepričali do te mere, da se boste v prihodnosti pridružili kolektivu krvodajalcev in s preventivnim pregledom krvi odkrili morebitne bolezni, katerih znaki še niso opazni.

V kolumni v aprilski številki časopisa *Aluminij* je naš sodelavec Gregor Jurko zapisal: »Vse, kar smo napisali, seveda jemljite z rezervo.« Sama dodajam: »Vse, kar smo napisali, je preventiva, s katero se boste izognili kurativi.«

Prilagoditev prehrane krvni skupini ni čudežno zdravilo, ki bi delovalo proti vsem boleznim, je pa način, ki zagotavlja krepitev imunskega sistema. (Več bomo o tem pisali v naslednjih številkah časopisa *Aluminij*.)

Za dodatne informacije

sem vam na voljo na telefonski številki 070 632 332, 799 53 68 ali 799 53 72 in po e-pošti marjetka.ledinek@gmail.com ali marjetka.ledinek@talum.si.

Predstojnici Centra za transfuzijsko medicino Lidiji Lokar, dr. med. spec., sem zastavila nekaj vprašanj.

Če človek prvič daruje kri, ali opravite celotno oziroma razširjeno krvno sliko, na podlagi katere ugotovite, ali je primeren za darovalca?

Pomembno je izobraževanje vseh ljudi, še preden se odločijo za darovanje krvi. Potencialni krvodajalec mora vedeti, da kri lahko daruje samo, če je popolnoma zdrav. Krvodajalec pred odvzemom izpolni vprašalnik, ki zajema podatke o njegovem zdravstvenem stanju, in s podpisom potrdi resničnost podatkov. S preiskavo hemoglobina (v krvi, odvzeti iz prsta) izključimo morebitno slabokrvnost, z merjenjem krvnega tlaka pa morebitna odstopanja od normalnih vrednosti. Zdravnik po lastni presoji opravi kratek pregled in se odloči, ali krvodajalec ustreza kriterijem za darovanje krvi. Pri novih krvodajalcih je ta pregled natančnejši in navadno traja nekoliko dlje.

Krvodajalci v aprilu

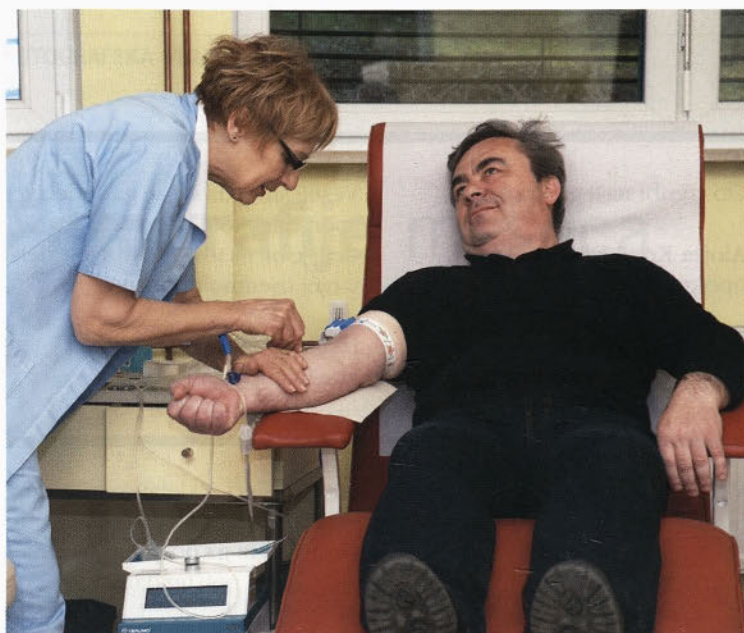
Igor Turnšek
Dušan Krajnc
Drago Furek
Janez Vertič
Aleksander Bezjak
Zoran Bilić
Željko Cmrečnjak
Denis Pušnik
Dušan Vorih
Janez Toplak
Andrej Strelec
Sebastjan Letonja
Marko Vek

Marjan Jus
Andrej Šmigoc
Robert Merlak
Kristjan Gajser
Robert Žveгла
Gregor Janžekovič
Marijan Pernek
Janez Avguštin
Robert Gajser
Stanko Pal
Jožef Godec
Anton Bauman
Branko Krajnc

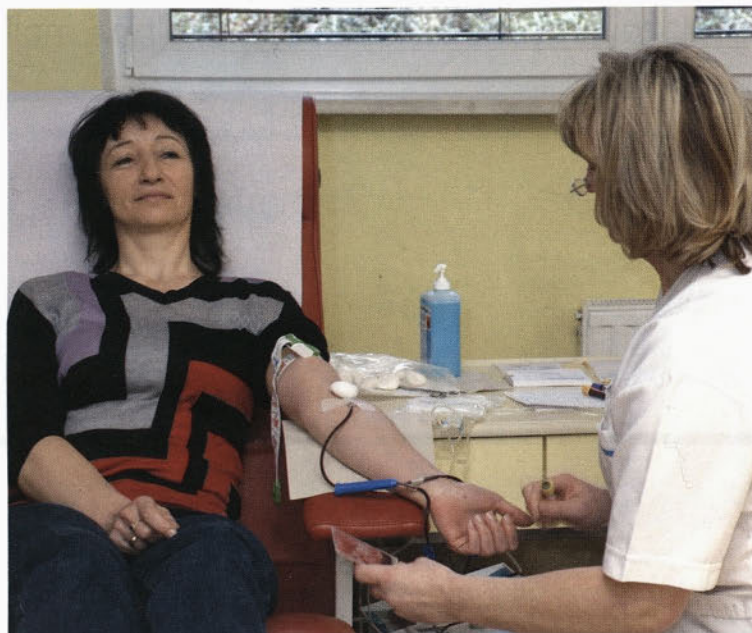
Franc Krajnc
Mihael Kirbiš
Boris Železnik
Boštjan Zamuda
Roman Krajnc
Matej Munda
Benjamin Ivančič
Janez Tominc
Bojan Merc
Damjan Bedrač
Rudi Nahberger

Če krvna slika odstopa od normalnih vrednosti, kar kaže na bolezen, ali o tem obvestite krvodajalca in ga napotite k osebnemu zdravniku?

S postopkom lahko odkrijemo slabokrvnost, povišan krvni tlak, motnje srčnega ritma, nekatere kožne bolezni, infekcijske bolezni ... V pogovoru odkrijemo tudi morebitne zdravstvene zadržke za odvzem krvi, zato krvodajalca seznanimo z ugotovitvami in ga opozorimo, po potrebi pa tudi napotimo k osebnemu zdravniku. Tako delujemo preventivno. Vsako odvzeto dozo krvi testiramo na označevalce bolezni, ki se lahko prenašajo s krvjo (hepatitis B, C, HIV in sifilis). V primeru patoloških rezultatov po potrebi obvestimo krvodajalca in ga napotimo k osebnemu zdravniku na nadaljnjo obravnavo.

Slavko Vek, 50-kratni darovalec krvi

Marjetka Ledinek, 30-kratna darovalka krvi

»Darovati kri je enostavna in nesebična gesta, ki od posameznika zahteva malo, a naredi veliko. Tega se zavedam in zato sem že vrsto let krvodajalec, saj sem kri daroval več kot 50-krat. Nadaljujem družinsko tradicijo, saj me je za to navdušila mama in mi vcepila humanost, jaz pa jo sedaj prenašam na sina. Krvodajalskih akcij se bom še udeleževal, saj nikoli ne vem, kdaj bom kri potreboval sam. In ker kri daruje le zdrav človek, sem vesel, da še izpolnjujem pogoje za darovalca in lahko pomagam drugim, ki so pomoči potrebni.«

Naj živi 1. maj, praznik dela

IGOR JEZA
FOTO: STOJAN KERBLER

Janez Kiseljak s sodelavci na Titovi štafeti

Spoštovane članice in člani sindikata, spoštovane sodelavke in sodelavci, tako kot vsako leto smo tudi letos ob prazniku dela sindikati naslavljali zahteve na politike in delodajalce, na tiste, ki tako usodno vplivajo na naše življenje, da se bolj kot s seboj ukvarjajo s problemi slovenske družbe. Vse preveč je ljudi, ki s svojim poštenim delom ne zaslužijo toliko, da bi lahko poravnali tekoče življenjske stroške. Minimalna plača je postala pravilo, ne pa izjema, pokojnine so mizerno nizke, delovna doba do upokojitve raste, mladi nimajo dela in še bi lahko naštevali negativne lastnosti neoliberalizma.

Članstvo v sindikatu je postala tabu tema, vendar brez sindikatov in sindikalnega boja ne bi bilo kolektivnih pogodb, v katerih je jasno določena raven delavskih pravic. Nekateri med nami še vedno niso dojeli, da živimo v surovem kapitalizmu, v katerem ni posluha za stiske ljudi, ki kljub poštenemu delu živijo v revščini. Nekateri mislijo, da jim je plačan dopust, odmor za malico, prevoz na delo, plačilo nočnega dela in dela na praznike, plačilo bolniške odsotnosti, odpravnine, regres za letni dopust ... dala država ali delodajalec. Ne, vse to je posledica delovanja sindikatov, če si to priznamo ali ne.

Sindikati le ob tovariški podpori članstva dosegajo spremembe na področju zakonodaje, ki ureja pravice nas vseh – delavcev. Pozabili smo, kaj je tovarštvo. Tovarštvo je živo, ne glede na hierarhijo, v rudnikih, v gorah, med gasilci, vojaki ..., skratka, v najbolj ekstremnih razmerah, ko je na nitki življenje, tam, kjer se ljudje skupaj potijo, borijo, umirajo. Ko kdo zakliče »Na pomoč«, prihitijo in mu brezpogojno pomagajo prav tovariši. Zatorej, tovariši, zahtevajmo novo pot, ki bo ščitila delo, mlade, upokojenca, šibkejša, ne pa le interesov kapitala. Finančne institucije je treba podrediti interesom družbe – in ne obratno. ▣

»Vsem članom sindikata, vsem sodelavkam in sodelavcem čestitamo za naš praznik – praznik dela. Naj živi prvi maj!«

Zahvala

Ob izgubi našega dragega

Alojza Kopšeta,
upokojenca Taluma,

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Veseli smo, da ste se ga sodelavci spomnili v tolikšnem številu. Naš dedi je bil na tovarno in svoje delo v njej izjemno ponosen.

Hvala za izkazano pomoč.
Družina Alojza Kopšeta

Zahvala

V 77. letu starosti se je od nas poslovil

Anton Vidovič
iz Stogovcev 12a, upokojenec Taluma.

Iskreno se zahvaljujemo sindikatu Skei Talum, godbeniku za odi-

grano Tišino, sodelavcem Taluma – Livarske zlitine, 3. izmena, in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali cvetje in sveče.

Vsem še enkrat iskrena hvala.
Njegovi najdražji

Zahvala

V 81. letu starosti se je od nas nepričakovano poslovil

Franc Kodrič st.
iz Dražencev 13,
upokojenec Taluma.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti. Hvala tudi za podarjene sveče in odigrano Tišino.

Vsi njegovi

Zahvala

Ob izgubi moža, očeta, tasta, dedka in pradedka

Martina Godca
iz Njiverc, Ob železnici 7, upokojenca Taluma,

se zahvalujemo sindikatu podjetja Talum, godbeniku za odigrano Tišino in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče. Vsem iskrena hvala. Vsi njegovi

Zahvala

In pride dan, ko se končajo zadnje upajoče sanje ...

Ob prerani izgubi dragega moža, atija, sina, brata in botra
Stanka Kozoderca

iz Podlož 18, zaposlenega v Talumu, d. d., v družbi Izparilniki, d. o. o., se iskreno zahvalujemo vsem, ki ste ga pospremili na nje-

govi zadnji poti. Hvala za spodbudne misli, cvetje in sveče. Posebna hvala govorniku za besede slovesa, godbenikom in pevcem podjetja Talum za udeležbo na pogrebni slovesnosti ter sodelavcem za izkazano pozornost.

Žena Marjeta, hčerki Tajda in Klementina s Klemnom, mama, ata in sestra Nada z družino

Zahvala

V 74. letu starosti se je nepričakovano poslovil

Ivan Kustec
iz Kidričevega, upokojenec Taluma.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti k

večnemu počitku, posebno še govorniku, gospodu Ediju Avblju, pevcem moškega pevskega zborora Rogoznica, gospodu Dasku za odigrano Tišino, sindikatu podjetja Talum, podjetju Mir in ribiški družini Majšperk.

Njegovi najbližji

FOTOGRAFSKA STRAN

Fotografije meseca

Möltall v aprilu. Foto: Zdravko Štumperger.

Kapadokija. Foto: Andrej Brumen.

Pomlad na Sabotinu. Foto: Marko Homšak.

Talumov Lahkotni svet

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ARHIV ŠOLE

Jablana, OŠ Videm

Petek, 8. maj 2015, je bil zadnji dan, ko so ustvarjalci iz vrtcev in osnovnih šol, vključenih v projekt Lahkotni svet, lahko oddali po njihovem izboru najboljše izdelke. S temi izdelki bodo v nadaljevanju sodelovali v natečaju Lahkotni svet, komisija pa bo izbrala po tri najboljše izdelke v kategorijah vrtec, OŠ – prva triada, OŠ – druga triada, OŠ – tretja triada in PRVI (OŠ Ljudevita Pivka). Komisija bo pri izboru izdelkov upoštevala kriterije, kot so: sporočilna vrednost izdelka, izvirnost ideje, uporabna vrednost in estetska vrednost izdelka. Osrednja prireditelj s podelitvijo nagrad bo v četrtek, 28. maja 2015.

V nadaljevanju predstavljamo kreativnost otrok v mesecu maju po posameznih vrtcih in osnovnih šolah.

OŠ Videm

Tudi iz Vidma so nam poslali ustvarjalne, lahkotne, pomladne pozdrave.

Projekt »Aluminijev Lahkotni svet« od ideje do izdelka OŠ Olge Meglič

Od 22. do 24. aprila 2015 je v Portorožu potekal že 16. Mednarodni znanstveni posvet z naslovom Od ideje do izdelka. Glavni cilj posveta je bil proučiti in predstaviti vlogo in pomen (tehnične) ustvarjalnosti v obliki projektne učnega dela v okviru šolskih kurikulumov, in sicer s poudarkom na celostnem razvoju otroka na osnovi izvirne poklicne orientacije na poti od vrtca do univerzitetnega tehničnega poklica. Posveta so se udeležili tudi predstavniki OŠ Olge Meglič, ki je vključena v Talumov projekt Lahkotni svet. Na posvetu so kot primer navedli sodelovanje skupine Talum (gospodarstva) z vrtci in osnovnimi šolami v lokalnem okolju. □

Naravoslovni dan devetošolcev v Talumu

Osnovna šola Kidričevo

LARA GOLOB, 9. A IN SONJA
LENARČIČ, RAZREDNIČARKA
FOTO: ARHIV ŠOLE

Učenci 9. razreda OŠ Kidričevo

V ponedeljek, 11. maja 2015, smo se učenci devetih razredov z razredničarkama odpravili v tovarno Talum v Kidričevem. Tam so nam zanimivo predstavili postopek pridobivanja aluminija in široko razvejanost podjetij znotraj organizacije.

Posebno veseli smo bili večnega drevesa iz aluminija ob vstopu v prostore tovarne, prav tako zanimive zgodbe škratov Šumarov. Pred ogledom proizvodnih prostorov smo se zaradi varnosti pre-

oblekli v zaščitne plašče in si naredili čelade ter očala. V prostorih halah smo spoznali tamkajšnje delavce, ki so nam predstavili elektrolizo in livarno. Izvedeli smo, da je delo pri

postopku izdelave aluminija zelo zahtevno in nevarno ter da z recikliranjem odpadnih embalaž iz aluminija pridobivajo nove polizdelke. Še to: tovarna Talum služe po vsem svetu.

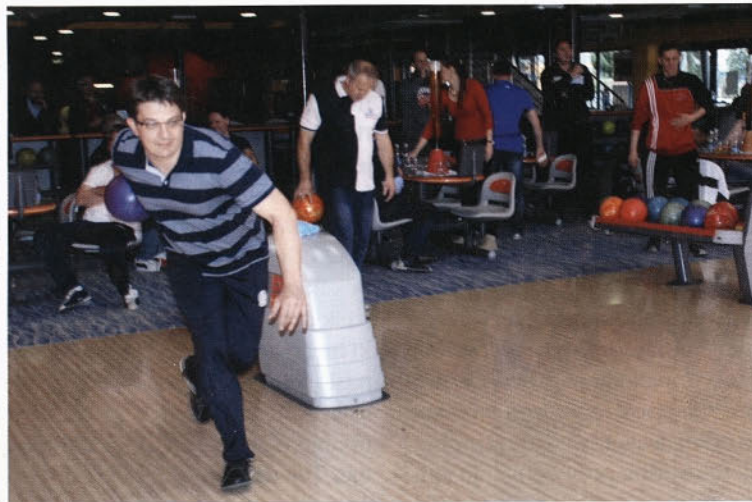
Polni pozitivnih vtisov smo se vrnili v šolo.

Hvala, ker ste nas gostoljubno sprejeli. Hvala gospe Aleksandri Jelušič za prijazen sprejem in vodenje po tovarni. □

FOTOREPORTAŽA

»Paradajzov dan« Športne igre Vadba PE Ulitki

FOTO: SRDAN MOHORIČ, ALEKSANDRA JELUŠIČ, IGOR JEZA

Aktivno v pomlad

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Če svoje možgane zaposlujete še s kakšnim drugim branjem poleg Aluminija, ki ga ravno držite v roki, boste videli, da se ob dnevni politiki, oklepnikih in tem, kdo je zaslužen, da smo zmagali v drugi svetovni vojni, pogovarjamo le še o zdravju. Zdravje je poleg elektroliznih celic naše največje bogastvo, moramo ga čuvati, skrbeti zanj, ampak kar je preveč, je preveč. Časopisi, revije in veleplakati so polni nasvetov o zdravi prehrani, telovadbi, premagovanju stresa, mobinga, krčnih žil in jutranjega mačka, klesanju obloženega trebuha, bedrc, ritnic, vmes pade še kakšen nasvet o zdravljenih učinkih hoje v dvoje, klasične in nordijske hoje pa hoje v hribe ter škodljivih učinkih hoje v vinjenem stanju ob cesti z gostim prometom. Tudi teči ali kolesariti ne morete več samo za dušo. Ko

tečemo, moramo spremljati najmanj srčni utrip, porabljene kilokalorije, razdaljo, čas in barvno usklajenost sončnih očal z nogavicami. Vse to seveda primerjamo s tistim, kar smo dosegli včeraj, prejšnji teden, lani, kaj je dosegel sosed in kakšne načrte imamo na enem naslednjih sektaških maratonov, ki imajo pogosto precej zanimive naslove: Tek za ženske, Tek za tiste, ki tega ne zmorejo, Tek za upanje, Tek za vse, Tek za življenje, Tek za Varno hišo, Bosi tek, Tek za vozom, Tek za živali, Tek za Anžeta, Tek ob Dravi, Tek ob Savi, Tek na Vršič, Humanitarni tek, Fun tek, Otroški, Družinski ... Raje nehajmo.

Poleg omenjenih »aktivcev« obstaja tudi manjšina (približno 95 odstotkov) takih, ki so bolj pasivne narave. V osnovni šoli so sicer najraje imeli telovadbo, vendar so

v dolgih letih nekako pozabili na to, obenem jih je precej omejevalo okolje, v katerem živijo. Ravna, dolga polja brez konca in kraja, same njive, nobenih stopnic, nobenih pravih hribov. Če upoštevamo še prehrano, ki temelji na udomačeni podvrsti divjega prašiča, in dostopnost derivatov slive in različnih samorodnih vrst vinske trte, se ne moremo čuditi, da ima povprečen človek Dravskega polja drugačno fiziognomijo od kakega Pohorca, ki se mora pol leta nategovati (lepši izraz od tega, kar imamo v mislih) z bukovimi poleni, drugega pol leta pa s snegom.

Za omenjeno manjšino, kamor štejejo tudi naše upokojene sodelavce, smo zbrali nekaj športnih veščin, zaradi katerih se ni treba pretirano odrekati sedanjemu načinu življenja, obenem pa predstavljajo pobeg od vsakdanje rutine. Med enega manj težavnih športov denimo štejejo golf. Hodiš po travi, udarjaš žogico, vadiš potrpežljivost in ravnovesje, a kaj, ko je to precej drag šport. Kariraste hlače, čevlji, polo majčke, palice in vreča za palice ... Konec koncev pred klubom tudi ne moreš parkirati clia. Zato predlagamo, da si vadbišče izdelate kar doma v obliki mini golfa. Glede na veselje do betoniranja, ki vlada med moško populacijo, to niti ni tako težko, prav tako ne zahteva preveč vezanih finančnih sredstev, sam šport pa obvladate

že, odkar ste kot otrok obiskovali Nerezine. Vsi vaši sosede že imajo doma trampoline, plastične bazene, hišice s tobogani in skalnake v velikosti manjšega Triglavca, vi pa boste edini na vasi z igriščem za mini golf. Zemlje je dovolj, ozrite se okrog, na Dravskem polju ste doma.

Prav tako so zelo primerni športi, ki ohranjajo psihično kondicijo, na primer šah, poker ali druge družabne igre, s katerimi ohranjamo možgane aktivne, rešujemo probleme, izdelujemo strategije, kako premagati nasprotnika, obenem pa lahko (če igramo za denar) podvojimo ali podeseterimo imetje. Tovrstne igre so še posebej primerne za naše sodelavce v pokoju, ki sicer težko najdejo kaj prostega časa, kljub temu pa bodo vsaj med igro pozabili na »tisto«, o čemer se sicer najraje pogovarjajo.

Nazadnje ne moremo mimo ribolova. Ta je še posebej primeren za vse, ki so radi v stiku z naravo, ki morda niso dovolj psihično stabilni, da bi dobili orožno dovoljenje, in za vse tiste, ki radi sedijo ob vodi, pa jih vsake toliko kdo prepričuje, naj ne skočijo, da je življenje lepo in da naj si dajo drugo priložnost. Če boste imeli palico v roki, vas bodo pustili pri miru, da uživate ob pogledu na enega od številnih ribnikov, s katerimi je bogata naša lepa pokrajina. Bodite aktivni. ▣

»Zdravje je poleg elektroliznih celic naše največje bogastvo, moramo ga čuvati, skrbeti zanj, ampak kar je preveč, je preveč.«

KRIŽANKA

Slovarček: ASER – Jakobov sin v Stari zavezi, BEART – francoska igralka (Emmanuelle), BINOCHE – francoska igralka (Juliette), HIGGINS – škotski igralec biljarda - snukerja (John), NEEL – francoski fizik (Louis), nobelovec, SEVERCI – rimska vladarska rodbina (193–235).

						SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	USPAVALO ALI BLAŽILO	SEZNAM NASLOVOV, IMENIK	FRANCOSKA IGRALKA (EMMANUELLE)	MODRA MISEL: RENE DESCARTES	VRSTA KAČJEGA PASTIRJA	URŠKA IGLIČAR	RADIO- TELEVIZIJA	SRBSKI FILMSKI REŽISER ŽILNIK	ZMANJ- ŠANJE, OSLABITEV (MED.)	JAKOVA SAMICA	
						ČLAN AVSTRIJSKE VLADARSKE RODBINE											
						IDEALNOST											
						KOBILE RJAVE BARVE							VLEČENJE ALAIN DELON				
						OKOREN ČLOVEK (REDKO) SLOVENSKA GLASBENA SKUPINA							INDIJ JAKOBOV SIN V STARI ZAVEZI				PRI- LIZNJENEC
						↓											
ALUMINIJ	LAČEN ČLOVEK (REDKO)	PRIVR- ŽENKA REVIZIO- NIZMA	NADZORNIK JAVNIH STAVB V STAREM RIMU	SUROVINA ZA VREČE STRO- KOVNJAKI ZA NOO- LOGIJO	↓		AMERIŠKI IGRALEC HARRIS			ZGORNJA PLAST ZEMELJSKE SKORJE, (SI+AJ) POTPURI							
PEHOTNI VOJAK (NEKDAJ)							RIMSKA VLADARSKA RODBINA (od 193- 235) HEMINGWAY										
SEKAČ LEDU							ALBANSKI POLITIK HOXHA POJAV PRI GORENJU				ISAAC NEWTON OMEMBA						
LETALO, AEROPLAN							SLOVENSKI JUDOIST GOMBOC PRIPADNIK NENCEV			DROG PRI VPREŽNEM VOZU SMUČI IZ TOVARNE ELAN							
AMERIŠKI IGRALEC (MATT)							ANGLEŠKA MERSKA ENOTA, COLA, PALEC			GOZDNA RASTLINA Z VONJEM PO ČESNU LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE							
UROŠ ZORMAN			SKANDI- NAVSKO MOŠKO IME PTIČJE BLATO				NACISTIČNI ZLOČINSKI ZDRAVNIK (JOSEF) SPROŽITEV OROŽJA				ENOLIČNO ŽIVLJENJE	RUSKI VLADARSKI NASLOV					
ŠKOTSKI IGRALEC BILJARDA- SNOOKERJA (JOHN)							PREBIVALEC SOLKANA RENIJ										
ALUMINIJ	RIMSKI PESNIK (PUBLIUS NASO) SIROMAK						VEČ TRT, TRTE PREBIVALKA IHANA			SLOVENSKA IGRALKA IVANIČ SAMOROG							
REKA V BIH, DEJNI PRITOK SAVE				ORIGINALNO IME ZA IRSKO RAHLJATI ZEMLJO S PLUGOM			IZMETAČ NABOJEV PRI PUŠKI DRUŽINA VREŠČEČIH PTIC, VRANI										
FRAN- COSKA IGRALKA (JULIETTE)							SOPHIA LOREN ČUDAK, POSEBNEŽ			FRANCOSKI FIZIK (LOUIS) IZPOSODEN DENAR		NEMŠKA TENIŠKA IGRALKA (STEFFI)					
KRAJ NA OTOKU CRESU				ARGENTINSKI NOGOMETAŠ DI STEFANO TV VODI- TELJICA (OTA ŠIRCA)						PRIPADNIK VIGOVCEV TONE GOGALA							
ŽARO TUŠAR			SIN PRINCA VALIANTA OSEBNI DOHODEK				VOJAŠKO POROČILO SONJA NEF				4. IN 18. ČRKA IVANA ŠUNDOV						
VEDA, KI PROUČUJE VPLIVE ONESNA- ŽENJA NA EKOSISTEM																	
PREBI- VALKE CADIZA										GAL GJURIN		VODJA, NAČELNIK, POGLAVAR					

Akcija

VARNI Z NAMI

V varnostni službi Vargas-Al smo za vse, ki boste obnavljali ali gradili svoj dom, pripravili ekskluziven sistem varovanja. z njim vam želimo zagotoviti danes vedno bolj pomembno dobrotno – občutek varnosti.

27 EUR
na mesec

Profesionalna **žična** protivlomna centrala priznanega proizvajalca vsebuje:

- **pet senzorjev** za zaznavanje gibanja,
- **tipkovnico in daljinski upravljalnik** za preprost vklop in izklop sistema,
- notranjo sireno za alarmiranje in lažji vklop in izklop sistema,
- možnost programiranja **nočnega vklopa sistema**, ki vam bo omogočil **brezskrben spanec**, aktiven bo le v prostorih, ki jih ponoči ne uporabljate (garaža, klet, podstrešje, shramba ...),
- strokovno **montažo** na pripravljeno električno inštalacijo,
- **priklop** sistema na naš **dežurni center, dostopen 24 ur**
- 24-urno pripravljenost Vargas-Alovih patrolj, ki **posredujejo** po sproženem alarmu.

Vse naštetu ponujamo za le **27 EUR/mesec**; v ceno je že všteti DDV. Akcija velja le za fizične osebe ob sklenitvi pogodbe za 36 mesecev in bo trajala do 1. decembra 2015. Več informacij dobite po telefonu 02 7995-411 ali na internetni strani www.vagas-al.si.

Z akcijo **VARNI Z NAMI 2015** vam želimo po ugodni ceni zagotoviti učinkovit sistem, ki bo varoval vaš dom in zagotavljal občutek varnosti.